

A dobhártya vibrációs masszázsa nagyothallás, fülzugás és fülfájás

minden neme ellen, neves tudósok kutatásai alapján szakkörökben már régóta kitűnő és hathatós gyógy-módnak van elismerve. Kézrel természetesen lehetetlen a dobhártyához masszázst által eredményesen hozzáférni, ennél fogva a technika és a mechanika műszereire vagyunk utalva. A fül belsejének masszírozására alkalmas egyszerű, tehát nem túlságosan költséges, szolid, czélszerű vibrátor feltalálásának problémája megoldást nyert, még pedig a duderstadti Loest Emil czég «Audito» nevű műszerével. Ezzel mindkét fül egyszerre, vagy esetleg csak egyik fül is kezelhető, egyszerű fogás által a kívánt legkisebb vibrációs erősségre beállítható, de erősebb beállításnál ismét erősebben hat. Mellékkészülékek, vagy uplaműszerek különböző használati czélokra nem szükségesek.

Sokan azt hiszik, hogy reménytelenül kell szen-

vedniök, mert a fülkezelés modern, tudományos haladásáról sejtelmök sincsen. Kötelessége tehát mindenkinnek, a legujabb vívmányokkal és hathatós kezelési módszerekkel megismerkedni, melyek lehetővé teszik a bajjal, idült esetekben is megküzdeni. A paciensek számos elismerő levele tanuskodik a bámulatra méltó eredményről, mely ezen készülék kezelése által éretett el és a tekintélyek ajánlása mellett figyelemre méltó biztosítékot nyújt az «Audito» kiváló működéséről.

A törv. bej. czég Emil Loest, Spezial-Institut, Duderstadt 14. Harz (Németország), nagyothallók-nak kívánatra utbaigazításokkal és kezelési utasításokkal ellátott kimerítő könyvecskét küld. Önnek csak az «Audito»-ra (német szab.) vonatkozó könyvecskét kell kérnie s azt azonnal teljesen költségmentesen megkapja.

Rozsnyay vasas china bora

igen hatásos vérszegénység, sápkór, neurasthenia eseteiben. Egy 1/2 literes üveg ára 3.50 korona.

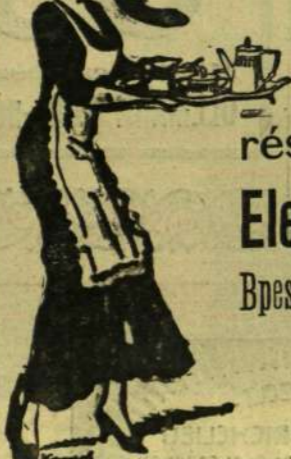
A Rozsnyay-féle vasas china bor

egyike a legelterjedtebb és leghatásosabb gyógyboroknak. A külföldi készítményeket felülmúlja. Vérszegényeknek különösen ajánlható. Kapható minden gyógyszer-tárban és a készítőnél:

Rozsnyay Mátyás gyógy-szertárában Arad 4., Szabadság-tér.

CHINA EZÜST

evőkészletek, kávé-, tea- és mokka, továbbá likőr-, sör- és bor-készletek, szivar- és nitrák stb. nagy választékban. Megrendelhető legelősebben, úgy készpénzért mint 20 havi részletfizetésre.

Elek és Társa Rt.

Bpest, IRODÁK: V., Bálvány-u. 18. ÜZLET: VI., Andrássy-ut 1.

Legujabb kimerítő nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve. — Kívánatra a postaköltség viselése ellenében megtekintésre is szállítunk.

MAGYAR ÁGYTOLLAK ÉS KÉSZÁGYAK

1 kg. szürke fosztott ágytoll 2.80 K., jobb 3.50, félszürke jó 4.50, szép 5.50, finom fehér 6.50, jobb 7.50, hófehér 8.50, hófehér finom 9.50 K. «Tiszta gyöngye» saját különlegességünk. Legkiválóbb ágytoll 10.50 és 11.50 K. «Fehér hófehér» minőség szerint 9.-, 10.-, 11.-, 12.-, 13.50, 14.50 K. kg.-ként. — Kész ágynemű: 1 párna 80x58 cm. finom angolokban, jól megtöltve 5.02, 6.07, 7.57 K. 1 duvya 160x116 cm. 10.20, 11.95, 14.45 K. Két személyes dunya 200x140 cm. 12.70, 14.63, 17.38 K. Készlet készítés szerinti méretekben és minőségben. Nagy rakár: kész alsópedők, paplanpedők, kész párnahajak és hímzett női ingekben, valamint a világhírű szepességi vászon és asztalmentékben. Paplan és matracgyár. Széküdes utánvételt, 15 koronától fejlebb bérmentve. Még nem felelté kicserélünk, vagy a pénzt visszadjuk. — Kérje nagy képes árjegyzékünket ingyen és bérmentve.

Magyar Kereskedelmi Vállalat, Miskolc 90. szám.

KRIEGNER Crème de Marguerite

előkelő hölgyeink, igazi urinó és művésznő legkedveltebb töltetke a bőr ápolására, a szépség megőrzésére és fokozására.

Hatása csodás! Biztos siker! a nap, a szél, a hideg be- 2-3 nap alatt eltűntet szep-folyása ellen. 2-3 nap alatt eltűntet szep-folyása ellen.

ÜDIT, FIATALIT, SZÉPIT! Az arezör tisztá, sima lesz általa, kiütés, pattanás, máj-folt, mífesszer, szeplő stb. biztosan eltűnik pár napi használat után.

Crème de Marguerite

a legidősebb és ipitőszér és teljesen ártalmatlan, miről az alábbi hivatalos bizonyítvány tanuskodik:

M. KIR. ÁLL. VEGYKÍSÉRLETI ÁLLOMÁS BUDAPESTEN Hivatalos bizonyítvány. A budapesti m. kir. vegykísérleti állomás részéről ezennel hivatalosan bizonyítjuk, hogy a Kriegner Gyógygyógy-szertár által gyártott Crème de Marguerite nevű készítmény kémiai vizsgálatok, festékanyagot vagy egyáltalában a szervezetre ártalmas hatású anyagot nem tartalmaz. Liebermann dr., a m. kir. áll. vegykísérlet. áll. vezetője

Kapható kizárólag a KRIEGNER-gyógy-szertárban Budapest, Kálvin-tér. (Baross-utca sarok.)

Mi az életörömmek ellensége? című érdekes könyvecskét ívátátra ingyen és bérmentve küldi az érdeklődőknek.

Ridikül finom bőráru

gyári PAPEK JÓZSEF os. és kir. udv. szállító bőrárú-gyártónál, Bpest, Bakóci-út 11.

Tátra-Gánóc gyógyfürdő

természetes szénsavdús forrásával kitűnő gyógyhatású.

Méltányos árak. Penzió. Olcsó, száraz szobák. Kitűnő női ellátás. Figyelmes kiszolgálás. Posta, távirás, telefon, állandó esendőrör. Vasúti állomás. Gyorsvonatok feltételes megállóhelye június 15-ikétől.

Állandó fürdőorvos Budapestről. Prospektus és minden egyéb felvilágosítást díj-alanul azonnal küld.

Fürdőgondnokság, Gánócgyógyfürdő.

MARGIT gyógyforrás (Bereg megye)

a gyomor, belak, húgyhólyag s különösen a lépészervek hurrós bántalmánál igen jó hatású még akkor is, ha vérszegénység forog fenn. Megrendelhető: EDESKUTY L.-nál Budapest és a forrás kezelőszéknél Munkácsen.

BADEN WIEN MELLETT.

Előkelő családi otthon, legszebb fekvés, a fővárosztól világtól közlekedni-élőkelő konyha. — Kert. — Villamos, vasúti megállóhely. — Helyközi telefon 240. — Egész éven át nyitva. — Tulajdonos: Melly Max von Maybach. Prospektus küldi Blockner J. hirdetője, Budapest, IV., Semmelweis-utca 4. sz.

BADEN

Wien mellett. Nagyfokú radioaktivitás. J. hirdetőiroda útján is. Budapest, IV. kerület, Semmelweis-utca 4. szám.

KNUTH KÁROLY mérnök és gyáros.

Gyár és iroda: Budapest, VII. ker., Garay-utca 10. Központi víz-, lég- és gőzfűtés, légszusz és vízvezeték, csatornázás, szellőztetés, szivattyúk, vízerőművi emelőgépek stb. — Tervek, költségvetések, szivatelmi előirányzatok gyorsan készíttetnek.

VASÁRNAPI UJSÁG

30. SZ. 1913. (60. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ HOITSY PÁL. BUDAPEST, JULIUS 27.

Szerkesztőségi iroda: IV. Vármegye-utca 11. Egyes szám árá 40 fillér. Előfizetési feltételek: Egészévre — 20 korona. Félévre — 10 korona. Negyedévre — 5 korona. A «Világörömlő»-vel negyedévenként 1 koronával több. Külföldi előfizetésekhöz a postallag meg-batározott viteldij is eszolandó.

RENAISSANCE-TEREM A MEDICI-GOBELINEKSEL.

— Ugy-e, maga nem ma ismerkedett Jolántával, hanem csak régi ismeretségét ujította meg?

— Csak ma mutatkoztam be, — folytatta legott in medias res huszárosan beleugva, — de azért nem ma találkoztunk először.

— Emlékszem, hogy gyermekkoromban láttam, az azóta elhunyt bátyám, Viktor tartságában.

Magory nem óhajtott ily régi eseményekről beszélni, melyekre különben sem igen emlékezett már és így felelt:

— Később egyszer Bécsben láttam az operaházban és ma, az első tekintetre fölismertem.

— Évekig Bécsben laktunk, s így önnel, ki a delegáció tagja volt, találkoztunk kellett valamikor.

— Az erdővárosi vasúti állomáson láttam újra. A kocsiszakas ablakból pillantottam meg, mikor a peronról kifelé sietett Ladáry grófnővel.

— Maga talán épen akkor a szemben jövő vonattal főispáni szék helyére utazott? — kérdezte, némi érdeklődést elárulva, de be nem várva a feleletet, rögtön hideg nyugalommal hozzátette: — Nem láttam magát.

De Magoryt most már nem lehetett sodrából kihozni. Nem akart esorbát ejteni nőhódító hírnévén, gyorsan folytatta:

— A vasúton én sem láttam arcát, mely erősen volt lefátyolozva; csak elvonuló alakját. De a grófnőhöz intézett szavait akaratlanul meghallottam.

Jolánta bárónő kissé elpirult. Eszébe jutott, hogy mit mondott a peronon barátjának.

Magory látva, hogy megtalálta a kulesot a hallgató, zárt biborajkákhoz, merészebb lett és kérdezte:

— És magának épen abban az időben kellett Némethunniból elutaznia?

— Ladárynének nevenapja volt. És egy jó-tékonycélú sorsjátékra néve is kellett intézkednem. Ebben kerestük föl a miniszterelnököt és Journi grófnőt is, ki minket aztán az estélyre itt marasztalt.

E nyugodt közönyt elmondott szavak után Jolánta bárónő Tésayhoz, jobboldali szomszédjához fordult.

Magoryt bosszantotta ez a tüntető semmibe-vetés. Csak azért is egy lépéssel előre törekedett. Ismét a hiúság játszott bele. Rövid szünet után így kezdte:

— Ha a némethunniai ünnepségeken gondolatban részt vett: mért nem tért vissza másnap a grófné névünnepe után, a színházi díszelőadásra?

— Én minden irodalmi és művészi aktusnál személyem szerint is, szívvel, lélekkel jelen vagyok, de távol tartom magamat a nyilvánosság, bár emelkedett hangulatú, de hiú és lázas zajától; természetesen a balokról, táncztól is. — Ily fiatalon, sugárzóan, virulón?

Jolánta komolysága szigorúvá vált: — Erdemülrovm fel magának, — mondá, — hogy eddig nem bókolt.

Magory ajkára harapott és izgatottan pödörte bajuszát. Jolánta bárónő újra Tésayhoz fordult, ki gróf Vojnovszky által Crémant roséval megtöltött poharával a bárónő meg nem érintett pezsgős poharát megköszöntötte és meg nem állta, hogy férfi asztaltársaihoz ne szóljon, hogy: «Euch blühen drei Hebliche Töchter!» Eljen a háromvirágú rózsáig!

— Rosenzweig? ... Tölts inkább! «Es schenkte der Tésay des perlenenden Weins.» — citálta travesztálva tovább Schillert Niki gróf, ki szintén ama papagájzöld hajtókás feudális dragonyos-ezrednél vitézkedett.

Dóra grófnő, ki fölemelte félig pezsgővel telt pohárját és így szólt:

— Igynk ki az utolsó csöppig arra, a mire én gondolok.

Kiitták, Jolánta bárónőt kivéve, ki épen csak

hogy ajkaival érintette a csillogó kristálypoharat és aztán nyugodtan letette az asztalra.

... A ház úrnője jelt adott az asztalbontra. Az urak a szalonokba kísérték a hölgyeket, s aztán a dohányzó-terembe vonultak. A miniszterelnök ily kisebb estélyein nem kártyáznak. De annál élénkebben folyt a társalgás a politika, diplomácia dolgairól, a sport és művészet, no meg az orfeumok eseményeiről.

Lászlóffy egy ablakfülké külön kis asztalánál foglalt helyet Magoryval és annak új hatás-körére nézve adott felvilágosításokat. Magory hol figyelemmel hallgatta, hol szórakozottan ergette maga elé a füstöt. A miniszter e szakkal végezte:

— Karádmegyében, terjedelme és lakóinak nagy száma dacára — hisz tíz képviselőt küld a parlamentbe — kevesebb, de elkeseredettebb ellenségekkel állsz szemben, mint Némethunniban. Pártfeleid, a magyarok, ha nem is oly lelkesek és nem is követnek úgy tüzön-vizen keresztül, mint a jó Helmecezek, de számuk sokkal nagyobb, s náluk a tekintély és övek a hatalom a megyében. Ha tudsz velük bánni: számíthatatsz támogatásukra és rövid idő alatt meglesz a biztos többség... De hát, Béla barátom, — folytatta halkan egy kis szünet után, — remélem, csak mentél valamire az aranyos Jolántával?

Magory vállat vont. Nem válaszolt. Pedig gondolatai most is ott csapongtak a büszke Hertay-leány körül.

Most báró Solyomházy lépett hozzájuk. Lászlóffy, attól tartva, hogy a társalgás a gúnyos elű szóharcz kényes terére léphet és mert különben is későre járt az idő: takarodót fűjt.

— Már túl vagyunk az éjfélen, — mondta gróf Keresztessyvel kezét szorítva. — Jerünk búcsúhódolatunkra a grófnőhez is. Átmentek tehát, de többet a vendégkönyvek közül, köztük Ladáry grófnét és Jolánta bárónőt, nem találta már a szalonokban.

Dóra grófnő a távozáskor összekerült Magoryval az előteremben és így néhány bizalmas szót válthatott vele:

— Jolántából egy szót sem tudtam kivenni. Csak nem került szóba önköz közt az a régi összeütközés Hildával, a vidagdi Nemzeti bálban, miről Kornélia imént beszélt nekem?

— Nem értem grófnőt, — jegyezte meg a kérdezett. — Mit akart Jolántától megtudni? Köztünk csak konvencionális dolgokról folyt a társalgás. Valóban nem értem.

— Persze, hogy nem értem, — sietett a kommentárral Tésay, — mikor Jolántával a mesebeli két hattytű, «Die Schwäne aus dem Zaubersee» mutattatok be. Az egyik északon, a másik messze délnek.

— Az egyik fehér volt, mint az Alpések hava, a másik fekete, mint csillagtalan éjszaka, — folytatta Dóra grófnő.

Magory keserű iróniával hozzátette: — Úgy történt aztán, hogy mikor összekeverték és megeredt a szavak: az örök elválás sírekeke volt.

— Nem így végződött a mese. «Két világrész választotta el őket, s mégis egymásé lettek.» — igazította helyre Tésay, menyasszonyának karját nyújtva. — Lásza, Dóra, már magyar nyelven citálok.

A kapuhoz értek, hol Lászlóffy, gróf Bodaszky és Ilona grófnő, gróf Vojnovszky, és gróf Keresztessy Andortól kísérve, már várakoztak rájuk.

A diszkapús előszólitotta a fogatokat: utóljára Tésay «Götheschiller»-nek elnevezett elegáns számozatlan gummiráderét, a melynek neve ezentúl valószínűleg «Farkasfrigyes» lesz.

A mint elrobogtak, Lászlóffy mindjárt így kezdte:

— Mint látom: semmire sem mentél Jolántával. Megszökött előled a bálból, — tette in-

cselkedve hozzá. — No, de soh'se búsulj! folytatása még következik.

— Be van fejezve a regény, a nélkül, hogy megkezdődött volna. Hilda néne haragját — hisz ismered a régi bálí affairait — tartja ő is.

— No, azt nem hiszem. Két különböző természet, a két testvér, a mint ezt Ladáry Sándor valamikor beszélt nekem... Csak nem vágta az udvarlásba nagyon is huszárosan?! Figyelemmel tartottalak benneteket. Mikor a leány, hideg büszkeséggel leplezve, titkon, lopva rád tekintett, s én téged, szinte megigézve, nézésébe merülve láttalak: azt gondoltam, hogy az a két, honszeretben is egy lélek nem szakadhat el örökre egymástól. Eszembe jutott ez a költői szállóige: «Két lélek és egy eszme, két szív: egy dobbanás». Látod, hogy ismerem, szeretem én is a német klasszikusokat... De hát mi történt?

— Semmi. De az fog történni, hogy ez a szép és gögös leány, ki osztozik minden hazafiúi érzésben, törekvésben, valami elegánsan tracsosoló tökfilkő felesége lesz... Egyik az egyik csillagban, másik a másikban... No, de el veled gyáva érzégs! A nemzeti ügy szólt!

— Igazad van. De azért, fejem teszem rá, hogy Jolánta a feleséged lesz.

— Kár volna azt az okos, drága fejet kockáztatni.

A «Don Juán» színlapja.

Az «Angol királynő» szálló kapuját az éji kapus nyitotta ki. Lászlóffy átvette tőle a lakása kulcsát. Magory kulcsa sohasem függött a portás-szoba tábláján. Gergely őrizete alatt volt mindig, ki most már bizonyosan türelmetlenül várja urát a régi, másodemeleti lakásban, honnét az azt elfoglalt úrhölgyeket már eddig leköltöztették az elsőemeleti erkélyes terembe.

... Alatt, míg a lépcsőkön fölfelé haladtak, Lászlóffy így tréfálkozott: — Jegyezd meg magadnak, Béla barátom, hogy a házasság, ha nem is positive, de negative, derék egy intézmény, s arra nagyon jó, hogy az ember annál nagyobb bolondságot ne kövessen el... De hát, in thesi, persze nehéz dolog megházasodni annak, a kinek adóssága — nincs.

A második emeletre érve, derülten mosolygva jó éjt kívántak egymásnak és aztán egyik jobbra került, a másik balra.

Magory halkan dúdolgatva fordult be a folyosón lakása felé.

Azon a körülményen, hogy Gergely nem fogadta ki a folyosón, nem csodálkozott. Kimerítették az utolsó napok fadalmait és pihenni ment. Csakugyan lepihent, de odalenn a földszinti előszobában. Mert megbízott a kapusban, és ez erősen a lelkére is kötötte az éjjeli czerberusnak azt a hivatalos kommunikét, hogy a 22. számú vendég az első emeleti erkély-teremben meggondolta magát és nem utazott el, s így nem lehetett a főispán úr lakását elfoglaló hölgyeket oda átszállásolni: minélfogva a méltóságos úrnak a földszinti kis szalonban rögtönöztek ágyat dívánra. De hát az éjjeli portás, a ki különben mindig álmosabb szemű, mint a nappali, fel nem ismerte a huszártiszt maszkjában a főispán urat és így őt ezekről nem értesíthette.

A két előkelő hölgy, mint már elárulhatjuk, Ladáryné és Jolánta bárónő csak tegnap déln értek a fővárosba és így ez az első éj, melyet a lakásban töltenek. A legény-boudoir, este hat óráig, mikor a hölgyek otthonról távoztak, el volt zárva. A hölgyek nem tudták, hogy a szálló egy távollévő rendes lakójának szobáját foglalták; inkább azt gondolhatták, hogy a gavallér garçon-szállódság engedte át egyik szobáját, melynek nem bútorzata, sem fali díszítése nem sérthette az erkölcsi érzéket, sőt a kézi könyvtár és fegyvergyűjtemény ko-

BÁRÓ PERÉNYI ZSIGMOND, AZ ÚJ BELÜGYI ÁLLAMTITKÁR.

moly, férfias jelleget kölcsönzött a lakásnak. A hálószobába csak este felé pillanthatnak be, midőn a komorna elmondta, hogy a lakás távollévő évi bérlőjének szolgálja járt itt a főpinczér és ez utóbbi visszamenet elfelejtette vagy nem tartotta szükségesnek az ajtót újra bezárni.

Gróf Ladáryné korrek te asszony volt, de a kényes pruderia távol volt tőle és így a hálószoba berendezését sem tartotta illemsértőnek, csak egy kicsit világlásnak.

Jolánta bárónő egy szót sem szólt, de az a futó tekintet, melyet a szobába vetett, elég volt arra, hogy megbotránkozzék. A leplezetlen Afroditéitől eltekintve, mely végre is műdarab, az a sok jelmezű hölgy, képmásai alatt látható czifra autogramokkal és főleg a hattytűs Léda, a messziről olvasható divatos óriás betűs dedikációjával: mindez a szigorú erkölcsi érzésű fiatal leányt felháborította. Felháborodását még a vallásos érzelmeket tanúsító Madonna-kép sem enyhítette.

... Midőn a két hölgy éjjel után a Keresztessy-palotából hazatért, a komorna értesítette őket, hogy az elsőemeleti lakásba csak holnap reggel költözhetnek be. A két szibarita nagy ottomán keleti kényelmű, duzzadó nyugagyakká vált átvarázsolva és ezüsttel himzett sötétvörös szőnyegekkel betérítve.

E hírre és az improvizált nyughelyek láttára Jolánta bárónő élénk bosszúságának lába topantásával adott kifejezést. A grófné pedig le-sietett a velük egyszerre, gróf Keresztessyektől hazatért Dalmosy grófnőhöz, a volt miniszterelnök és most kir. főpohárnokmester nejéhez, ki a reggeli gyorsvonattal Bécsbe utazik. Gróf Dalmosy, ugyanis, gróf Ladárynének, férje számára, kit kocsi a árókba fordított, egy csodátevő kenőcs receptjét ajánlotta.

Jolánta bárónő egy támlásszékre vetette magát és egy kis asztalon fekvő kötetben: Ábrányi Emil lángoló, mély érzésű hazafias költeményein lapozgatott. De alig olvasott belőlük egy-két percig, midőn félretette a könyvet és lassú léptekkel néhányszor fel s alá mérte a szobát. Egyszerre aztán megállt, merőn a földre szegezte tekintetét és elmerült gondolataiban.

Haszaltan minden tépelődés, okoskodás. Szereti őt mélyen, szereti őt gyermekeleány-kora óta. hű kitarással. Azt az inponáló hatást, melyet Magory nyeres, férfias külseje és hazafias lelkesedése gyakorolt rá akkor, ki nem irtotta kebléből többé, bármint akarta is. És ma, mikor szemben állt vele: azt érezte, hogy rabja lett szívével, lelkével az egész életre... Nem érti, hogy miként is lehet ily embert szeretni. Könnyelmű, veszedelmes nőhódító híreben áll, a mit Ladáryné és Dóra komolyan nem vesznek, de ő szinte félt találkozni vele, kerülte mindenütt. Ezért volt ma este oly hideg és tartózkodó iránta...

Magory e perczen esendesen dúdolgatva, karddal oldalán, felszemére vágott csákovály huszárosan nyitott be régi kedves legényfészkébe.

Jolánta bárónő épen útban volt, hogy az

ajtót elzárja. Hadd kopogjon Ladáryné, midőn visszatér.

Magory a szobába lépett és egész testében megrázkódott, midőn Jolántát két lépésre maga előtt látta. Hátrálni akart a küszöb felé, de lábai gyökeret vertek.

Jolánta bárónő visszatért. Nem a fölvert képzelet játéka. Test és vér. Magory Béla állt előtte!

Rá akart riválni a belépőre. De torka összeszorult. Csak hebegett:

— Mit keres itt?... Borzasztó!... Távozzék!

Egy pillanat alatt átvillant agyán, hogy kinek a lakásán vannak, s kié az a frivol, rémes legénytanya.

Magory, ki csak most látta, hogy kik foglalták el lakását, egyszerre tisztában volt a helyzettel. Nem költözhetek ki, mert az alsó lakás még nem üres... Nem mozdult helyéről. A meglepetés, a káprázatos látvány annyira erőt vett rajta, hogy hamarjában csak a csákót kapta le fejéről és néhányszor értetlenül szót rebegett.

— Távozzék!... Gyűlölöm! — lihegte a hölgy. — Rettenetes! — mondta magában. — És Kornélia ép most ment el.

Felizgatott lelkiállapotában rémet látott az egyszerű esetben. Egy borzasztó gondolat villant át agyán...

— Ez kelezze! — fakadt ki magánkívül és mindinkább hátrálva, elfelejtette az érzést.

Magory lázas meglepetéséből magához tért. Egész férfi volt megint. Szilárd, de meleg érzéstől áthatott hangon így szólt:

— Már értem nagy felháborodását... Esküszöm, hogy csak a szolgák mulasztása folytán léptem át e küszöböt! Távozni fogok. De kérem, bocsásson meg!

Ezzel egy lépést tett előre. Jolánta bárónő, bár iparkodott elfojtani indulatát, egész női büszkeségével, sértett illemérzetével szigorúan rátamadt:

— Menjen! Egy szóval, egy tekintettel sem bátorítottam föl, hogy nálunk megjelenjen! Annál kevésbé ily késői időben! Felhasználja barátnóm távollétét. Lelketlen nőhódító!

— Nőhódító?!

— Annak a híreben állt mindig és otthona, melynek falai közé a halvégett szeszélyes sodort, híven előtárja a mélyben, tiszta érzelemre képtelen lovag dicső előéletét... És most, kérem —

Erre az ajtó felé mutatott.

A hiúság és önbizalom ikertestvérek. Magory kész volt a válaszzal:

— Indulatában igazságtalan. Őt pereznai kihallgatásért esdek. Ladáry grófné e pillanatban bejöhét és követelni fogja, hogy igazoljam magamat megjelenésemért. Tehát, ha bárónő megengedi —

Magory leült egy székre. A hölgy is helyet foglalt. Keble pihegett az indulattól.

— Beszültszavamot adom, hogy nem tudtam, kik költöztek e szobába, s még kevésbé tudtam, hogy itt találom valakit. De ha már egy szerencsés-szerencsétlen véletlen idehozott: engedje meg... hisz, meglehet, utólszor találkozunk... hogy kitarjam lelkemet ön előtt.

A hölgy keletlen, ideges mozdulatokat tett. A szülő fennakadás nélkül folytatta:

— Az operaházban láttam meg bárónőt először két év előtt. De a sors ellenem esküdött. Nem tudhattam meg, hogy: kicsoda. Az előadás végén pedig már elvesztettem nyomonukat. Egy tiszteletreméltó, nemekes vonású, öreg uralval a páholyban.

— Édes atyámmal, — szólt izgatottan, türelmetlenül Jolánta bárónő.

— A színházban nem vettem le önről tekintetemet. Ön nem akart észrevenni. Még almaniznakép sem méltatott egy futó tekintetre.

— Mert viselete... engedje meg... bosszantott.

— Bárónő legalább azt — mutatta, — szólalt meg Magoryban az önbizalom. — De azóta, hogy először megláttam: arca szüntelen előtttem lebegett.

Jolánta bárónő éles, fagyos gúnynyal visszavágott:

— Ezt tanúsítja a nyitva hagyott mellék-szobában levő emlékjűtemény, melyet akarlatlanul futólag megpillantottam.

— Azokat az emlékeket kevésre becslöm, —

BÁRÓ SKERLECZ IVÁN, AZ ÚJ HORVÁT KIRÁLYI BIZTOS.

szólt Magory odavetve, de igaz őszintén. — Divatból, szokásból kaptam és divatból, faldiszul tartottam meg. Épen nem erélyek. Néhány közülük talán rövid ideig, csak futólag érdekeltek; de mindenesetre csak évek előtt, régen.

Jolánta bárónő idegesen, türelmetlenül hallgatta és mikor befejezte, büszke tekintettel így szólt:

— Minek beszéli ezt nekem?

De Magory, kit a felindulásában eszontón szép hölgy folyton visszautasító viselete vérg sértett, a szenvedély hangján gyorsan így válaszolt:

— Azért beszélek, mert ama két év óta lelkem, szívem csak az öné volt. Igen: az első találkozásunknál ígéz, búvós-bájós külseje bilineselt le; a másodiknál, a vasúton pedig csodás bájú, édes beszéde, melylyel lelkét, érzését feltárta barátnője előtt, vésődött mélyen szívembe.

— Ne ámitson lelketlenül! — fakadt ki Jolánta bárónő emelkedő indulattal és felszökött helyéről. — Távozzék!... Nem szeretem... Nem szeretem.

Magory föltekelt helyéről és nyugalmat erőltetve magára, így szólt:

— Mért tiltakozik annyira? Mondta valaki, hogy szeret? Hisz csak az én érzelmeimről volt szó... A grófné, bizonyára e perczen visszatér. Bocsánatot fogok kérni tőle az ildomtalan megjelenésért és aztán távozom. Mintha már léptem hallanám.

Pedig nem járt most senki. Gróf Ladáryné már néhány perc előtt érkezett vissza. A folyosó szőnyegén nesztelenül lépett az előszobába és a szalon félig nyitva maradt ajtajának függönye mögül minden szót meghallott. Magory jelenléte meglepte, de annak okát rögtön kitalálta. Mint lelkiismeretes, okos mama, nem zavarta a dacos harcban álló szerelmeiket, hanem megvárta azt a pillanatot, mikor a beavatkozásra szükség lehet.

— Nem jön senki. Távozzék, kérem!... Megyek gróf Dalmosyhoz Kornélia után, a kinek majd holnap előadhatja mentességét. Biztosítom, hogy engem nem talál ott.

Magory, ki remény és kétség között volt, e szavakra a sebzett szív s a sértett hiúság hangján így válaszolt:

— Azok után, a mit most mondott, nem lehet önhöz több szó az életben.

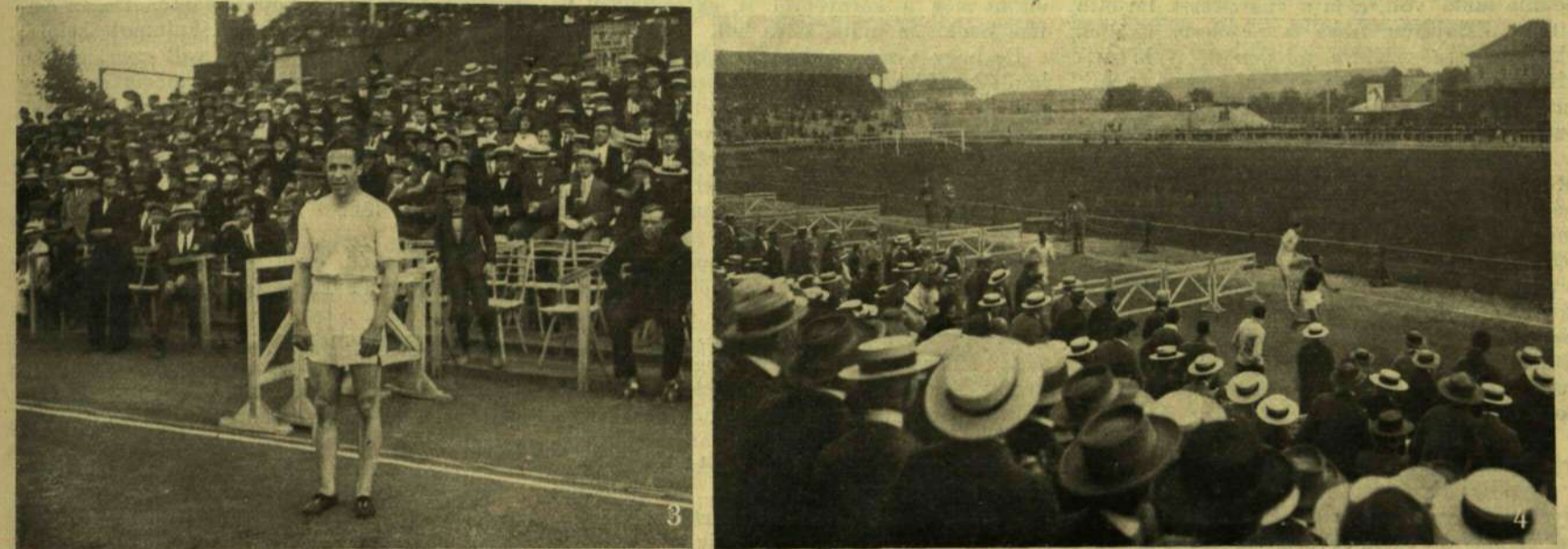
— Isten önnel! — mondta Jolánta bárónő komolyan, keserűn. — De fogadja ígéretemet, hogy emléket nem az utolsó impressziók szerint fogom megőrizni, hanem a hazafias lélek nimbuszától környezve, a melyben egykor alakja előtttem lebegett. Szemeim előtt fog lebegni az a régi kép, melynek keretében egy gyermekleány lelkesedett a nemes tűző ifjú iránt, kit akkor nem csak bátor, de gáncstalan lovagnak is látott...

(Folytatása következik.)

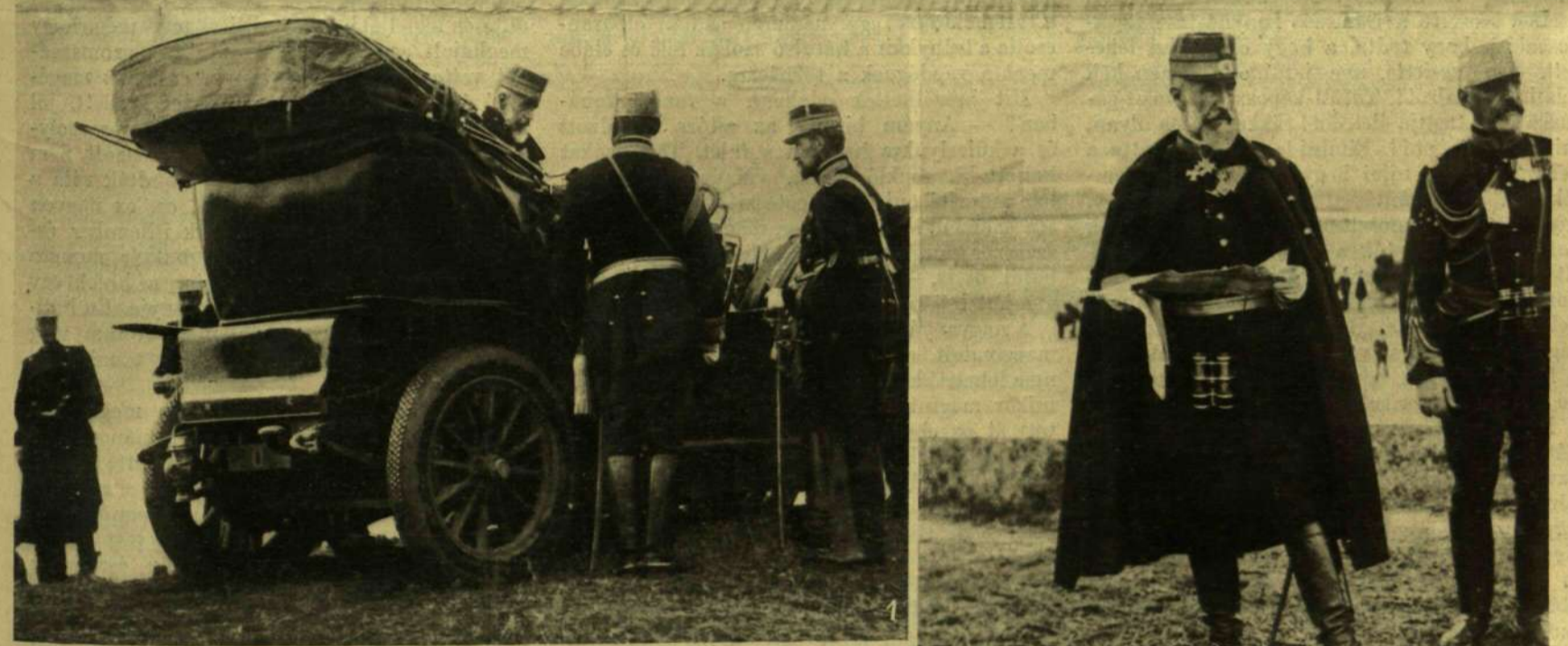
1. Összedőlt házak. — 2. Megrokkant vasuti híd. — 3. A gázyár környéki lakókat tutajosok mentik. — 4. A Sándor János-út. (Ez a négy kép Dicsőszentmártonból való, Halmágyi Samu főlvételei.) — 5. Kikakoltatják a lakókat a szabédi úton. — 6. Összedőléssel fenyegető házak. — 7. Külvárosi utca víz alatt. (Szabó Pál főlvételei Marosvásárhelyről.) — 8. Mezőtelegd főutcájá és az Erzsébet-tér. (Borók József főlvétele.) — 9. A Nagyszamos áradása Bethlen községnél. (Zádor Ignác főlvétele.)

AZ ÁRVIZ PUSZTÍTÁSAI.

1. Sikerkült start az egy angol mérföldes síkfutásban. — 2. Mudin Imre, a súlydobás bajnoka. — 3. Macintosh, a Cambridge University tagja, a rövidtávolságú síkfutás nyertese. — 4. Gátverseny.

AZ EGYETEMI ATHLETIKAI KLUB ÉS A MAGYAR ATHLETIKAI KLUB NEMZETKÖZI VIADALÁRÓL. — Jelly Gyula főlvételei.

1. Károly király megérkezése a csapatokhoz. — 2. Károly király a csapatok mozdulatait szemléli. — 3. Nikápoly. — 4. Várna a tenger felől.

ROMÁNIA A HÁBORÚBAN.

WAGNER FRIDERIK.

ELBESZÉLÉS. IRTA KAFFKA MARGIT.

Ezt is Grószika mesélte egyszer a szőlős lugásban; harangszós, őszies, szépsendű délután. A «lecturo»-t abbahagyta s a regény lapjai közé jegyzékül betolta a pápaszemét.

— Úgy gondolom, — mondta és tekintete elringott a tubarózsa-ágyak felett — mert azután is, egész életemen át úgy gondoltam, hogy Wagner Friderikbe voltam legegységesebb szerelmes. Ki volt? Nem német katona, sem zongoramester. Miért gondoltad, hogy az? — Egy tizenhétéves gyerekfiú volt, kékszemű, de barnahajú szép, komoly úrfika. Én még tizenhárom se voltam.

Wagner Frideriknek az édesanyja Wagner Sophie tante volt, a ki a «nevelés»-t tartotta otthon, Szinyéren. Abba a nevelésbe küldtek akkor messze vidékről mindenkit, a ki úri-kisasszony számba ment; az volt a rendi, hogy ott tanulja meg azt a kis németet, francziát, klavírt, mazurka-táncot, pukkerlizést, a mi akkoriban kellett. Tizenhat éves koráig ott tartották a lányt; akkor azután — mádi bál, pócsi búcsú, debreczeni vásár — úgy mondták, ennyivel már világlátott, elmehet férjhez. Igen, Sophie tante nagyon jól ellátott minket. Tudta ő, mi kell nekünk. Most is látom, hogy libegött vékony, száraz bokáin a tánczóra alatt; — a fekete selyemruha tünik-jét felcsipetve két sápadt ujjá hegyével, rekedtes, vékony hangja fennny rikácsolt, krákkolt.

— Pas bien, mademoiselle! Nem szabad cizcizapukli-tartani! Fest halten, fest!

Olyik-másik falusi kisasszonyka a messze Nyírből, a Szamosszegezől csak a libapásztorokkal cimborált odáig és meztől járt nyaranta. Majd megigazgatják Wagneré! — Úgy jött be, mint a kisbonyú; három esztendőre kész dámáska lett belőle. Valami jól nem éltünk bizony, — ma is csudalom, pedig annyi sok jó himi-humit küldtek be a konyhára az édesanyák, — de Sophie tante szűkösön bánt az étellel. Keverte a francziás konyhát a magyarossal; a hogy tudta, a hogy ősöbbsen lehetett. «Une assiette, une jardinette! Ehen kell felállni asztalról! Tütütt-káposzta! Turus-galuska! Vastagítja életedet! Sikkes dáma olyan, mint levegű, phi!» — és mutatta a vékony, karesu ujjai hegyén. — A babot, emlékszem nem rántással csinálták, csak úgy, egy kis vajot mutattak neki. Míg kisebbek voltunk, megszoptuk a babszemeket, megszáritottuk és selyempapírba göngyöltük; szalombont játsztunk vele, úgy eszegettük finnyás delicziával délután. Hanem hát a haloványságnak is divatja volt akkor; úgy volt szép a lány, némelyik borezett ivott evégre! Na, de hát én Friderikről akartam beszélni!

Hogy miért nevezték az anyja nevére? Hm, hát hogy mondják neked! Nem volt bizony özvegy, — nem is volt sohase férjezett, szegény Sophie tante! Bizigen!... És látod, ezt úgy megszokták sok idő múltán Szinyéren. Nem furcsa? Tudták azért, fiam, hajdanába is emberségesek lenni az emberek, — megboesájtani, elnézni, érteni. Csak rá kellett arra szolgálni keservesen!

Hát az úgy esett, ... igen, szegény anyám beszélt róla később; mert ő még emlékezett. Énelötter tizenhét esztendővel ő volt a nevelésben Sophie tantanál; és minden nagy-ném és minden barátneja, későbbi bálozó-társneja, a kiket én matróns asszonyoknak ösmertem már. Wagner Sophie guvernánknak került ide egyenest Elzászból a Palugyai bárókisasszonyok mellé; hogy meg szokot példásan felnevelte, vállalkozásba fogott, priváthá ment, a hogy mondják; elkezdte az iskoláját. Pártfogolták, kommandáltak, dicsérgették egymásnak a nemesi asszonyok meg a gazdag polgárné; a pávás uradalmi kisasszonyok mellől is el-elengedték a bonne-t; egyszóval, akkor jött divatba, hamar felvirult az új iskola. Anyám, meg a néneje az első nevendékek közt voltak.

Sophie tante, — úgy mesélte anyám — akkor lehetett harmincz egynéhány esztendő.

Szép? Az nem igen volt bizony; sovány, halvány, szegletre-menő arcú, — a hangja már akkor is krákogó. De hát mégis, — harmincz-esztendő volt szegény és olyan idegen, olyan magános, mint az ujjam — és olyan példás-életű mind odáig! Valami énektanár vagy mi az átok szegődött hozzá akkor, — órákat adott a nevelésben; ég tudná honnét került, bujdosó lengyelnek mondták némelyek; mások hajdani, lezüllött bécsi színésznek, — nem is volt már fiatal, kopott volt, mint egy vedlett varju, — volt benne valami gáláns, világi, — hegyes kis fekete szakállt viselt és a szeme szép volt. — Aztán ... egyszer elment, eltűnt még a környékről is, az országból is tán. Senkisé tudta, hova lett.

De hogy a nagy vakáció után megint behordták a kisasszonyokat és elkezdődött az új periódus, — sokszor látták betegnek, panaszosnak Wagner tante-ot a növényedek. Nagy hársz-kendőben ült a tánczórakör is, néha mindent felejtve, üveges nézéssel bámult maga elé. «Búsul Korisánszky úr után?» sottogták a nagyobbak. És egyszer, — egy szép reggel betegnek jelentette az internátus gazdasszonya, — másnapra kelve pedig kocsi jött a Pongrácz kisasszo-nyokért; hazavitték őket Keszibe karácsony előtt, fő iskolaidőben. Ez volt a jeladás. Másnapra jöttek Tunyogh Malviné, Kendy Rózsáért, Gönczy Kataért; — azután elvitték Térey Idát meg a többi uradalmi leánykát és siettek hazavenni a városbeli nagyboltosok, gazdag képfestők, patikárius, doktor, miegyéb is a maga eseméjét. Az anyámat legutolsónak. Egy hét alatt kiürült a ház.

Kerek három hétre rá pedig, — így mesélte anyókam, szegény — egyszer csak egy kis svábszeker all meg nálok, Kehidán a tornác alatt; — halovány, feketegyásos nő száll ki idegenes gráciával, — megáll a havas udvaron és felízen a kocsiától, elfogadják-e szerény tiszteletét. Nagyanym összehúza a szemöldökét egy percze, azután elparancsolta a leánykát a hátulós szobák felé és elébe ment a vendégnek a tornácra.

Mit beszélhettek odabenn a vendégszobában? — Anyám bizony az ajtóra lopódzott és a kuleslyakra hajította a fülét. Tört szókat hallott ki, csukló sirást. «Madame a legjobbban autorité, oui! Ha megteszi! Eine Schwäche, ein moment! Én is ember, madame! De fogok szászor szorgalmasabban! Mit tehetném? Meghallni, őt is, — das arme Wesen! Ehen haljon, a miért lett?»

A nagyanyám felelete halkabb volt; komoly, megdöntött, csillapító hang, — de a szavakat nem lehetett kihallani. Hanem egy félóra múlva, mikor megint kiléptek, nagy fennszóval kiáltott át az ebédőn.

— Klára, Iona! Hol vagytok? Köszönjétek madame Sophienak. És terítettetek kávéhoz fiam! Nem érteszem a nélkül, hadd itasson az a sváb! Bizigen, már jobban van madame Sophie; adja Isten, hogy mielőbb visszamehettek tanulni! — Jó, forró kávé, madame, — átfázhatott! Rakjatok még a tűzre!

Másnap pedig és az egész héten át sok vizitet csinált nagyanyám a környéken. Jó szánút lett; elvitte a lánykakat is, mert csupa kis-barátneje házhöz látogattak. Mindenütt úgy lézengtek a kisasszonyok, cselédházban lesték a szót, szedték a begyikbe a mi nem nekik való, — mindenütt ez volt a beszéd tárgy. Sok szó esett a munkácsi apácázárdáról, (de ott semmitse tanítanak, mint olvasó-imádságot) egy ungvári intézetéről, (de annak valami feleszt kalandorné a tulajdonosa,) meg a híres löcsei Richter-kisasszonyok iskolájáról (az kitűnő, de méregdrága, azt nem lehet győzni). És mindenütt vidám egyetértésben búcsúztak el, néhol könnyeztek is, jóízűt sirtak. «Ha te veszel a kezébe valamit, annak meg kell lenni!» mondták máshol nagyanyámnak tettét nehezteléssel. De minden úgy lett.

Úgy lett, hogy a következő héten megint visszabogtak a családi hintók a süldő-lánykával. Visszavitték anyámat, a hugát, — a

Tunyogh leányt, Kendy Rózsit, — végre a Pongrácz baronesszekt. A városi családok meg késtek; csak az uradalmiak közül maradt el végleg egy-kettő.

Visszamentek, kinevelődtek, kikerültek, férjhezmentek. Utánuk a hugaik jöttek, — aztán későbbiek; az évek elmentek sorban és tizen-három éves koromban már én szopogattam a babszemeket, tán épen abban a padban, a hol az anyám ült hajdanta. Régen, fiam, nem változtak olyan sűrűn a dolgok!

Nem tudni biztosan, melyik esztendőben, mikor került oda a házhoz, loppal, rejtvegetve elébb, — a fiúgyerek? Eleinte, mondják, unoka-öcsének mutatta be Sophie tante. De az emberek nem csináltak spektákulumot belőle; tudták, elnézték. Régi úgy volt már, azután meg ez a szegény madame mégis csak egy gouvernante volt, semmi egyéb; az olyannak több szabad, nem tartozik a társasághoz! És a «nevelés» elég olesó volt és mindenben kielégítő; — Wagner Sophie pedig még arczczal sem fordult többet férfiember felé, az is bizonyos.

Na! Hisz én erről a Friderikről akartam neked beszélni! Hogy ő volt az én első szerelmem!

A tánczórakör, igen, — a Sophie tante pukkedli-órán ő volt az egyetlen fi-nemű, az egyetlen lovag. Az ő dolga volt, hogy megforgasson minden fő-studiumbeli nevendéket; vagyis olyat, a ki az utolsó esztendőben járván, már csak klavírt, tánczot, konversationt és spritz-malereit tanult az intézetben. Kurta, feszes nadrágban, meggyiszin, magyaros mentében szerepelt ilyenkor; de francziás piruettet csapott, a mikor felkérte a hölgyeket. — Nagyon komolyan végezte a dolgot; — zavarba sosem jött, nem látszott, hogy unna vagy kicsinylené, — csak csinálta sorjában, egyszerűn, becsülettel. A nagyobb lányok elejénte kötődni próbáltak vele. Gálánsan, de hidegen állta és legfeljebb azt a sőttest tette meg, hogy meghajolt egy félfordulat után és a szomszédnót vette sorra. Elcélzni nem engedett magával! Akkor egy-kettő nyájaskodni kezdett, jól láttam; ábrándos nézések, engedékeny mosolygások próbálkoztak vele; de úgy látszott, nem veszi észre. «Nőgyűlölő!» — mondták róla a hálósobában esténként ... oh, ez, ez nagyon divatos volt akkortájt és sok ifjuember érdessé lett tőle. «Vagy talán buta!» mondta szájbígyeszve Kendy Melanie, a kinek egy Pongrácz baronessz volt az édesanyja. Én hallgattam ilyenkor, mert én nem voltam még főstudiumbeli — rendes oskolát tanuló kis leányka csak.

Valamelyik tánczleczkén azután megessett a furcsa dolog, a melyikkel az én románom kezdődött. Wagner Friderik úri elvétette a rendet; tán mert szétül álltam épen a nagyobbak sora mellett, vagy jobban megnöttem a velem egyidősekkel; a hogy sort vett a tánczónéknak, engemet is felkért. Tán észrevette a hibát mindjárt, de nem illett volna elfordulni most már, sem én kosarat nem adhattam. Hát elindultunk, mazurkát lejtve az ócska klavir taktusára, a mit Sophie tante sárga ujjai vertek végtelenül.

— Megtévedett, Wagner úr. Én még nem vagyok nagy kisasszony! — sugtam.

— Igen a! Most látom, hogy még ilyen szép firtókben lebeg a haja, nincs frizurába tüzelve!

— Lássá, Wagner úr!

— Hát aztán! Nem szabad nekem egyszer magam kedvét is töltöni?

Ezt felelte, — nem tudom, miért felelte ezt hirtelenében. Nagyon elpirosodtam, nem tudtam szólni rá. Mikor a klavir felé forgottunk, egy perczig úgy tetszett nekem, hogy a Sophie tante szárazruca, sárga képen mosolygás derül felénk. Ő mindig is megkülönböztetett engem, sok csintalanságom elnézte; tán az anyám, tán még a nagyanyám barátságos indulatáért.

Következő leczkén, — de akkor már nem

tévedésből — bizony megint tánczba hívott Friderik.

— No, a kiválasztott! Fő-fő csillag! Pünkösdi királyné! — kezdték a csüfolódást a hálósobában a nagyok. Hanem — valahogy — nékem is megjött a merszem hirtelen.

— Elhallgassatok, annyit mondom! Mi bajotok velem? Irigyellitek?

— Még ugyan az kéne! — pattant vissza a gógos Kendy leány. — Egy ilyen sehonnait! Szép, nemes neve van a lovagodnak, kicsike; csak meg ne szegyéld pár esztendő múlva!

— Azért, ... a miről nem tehet! — pattantam vissza nagy bátran. De a szavam sárba fult; a párnába temetkeztem és zokogtam, nem is tudtam, mi okért igazán. Mind félve hallgattak el, nehogy Sophie tante tudtára essék, én meg sirtam, — bizony, úgy kezdődött, fiam — hogy egy órán át keservesen zokogtam a párnámba Wagner Friderikért.

Hanem másnap ... másnap a tánczban megmondtam neki.

— Magáért sirmom kellett az este!

— Értem? Hó? Megbántottam?

— Nem! Mások bántottak magáért! ...

— Oh! ... Igen, már tudom is! Kisebbitettek a szemébe, úgy-e?

— Nem ... de ... az ügyis hiába lett volna!

— Köszönöm, hogy ezt mondta, kisasszony! Nem fogom elfelejteni ezt a szavát!

A fordulónak vége volt, mást vett fel tánczra, komolyan, gálánsan, de csak úgy, mint a ki dolgát végzi. És hát én, fiam, tizenhárom esztendő fővel olyat álmodtam akkortájt, mint egy igazi nagykisasszony, mint egy felnőt mátká. És öltözöttem, viselkedésben is egyszerre megkomolyodtam. Nem játszottam többet. Minden tánczórán tánczoltunk egy tourt körül és váltottunk négy-öt szót. Utóbb beleszólt, megnyugodott ebben az egész «nevelés», — úgy bántak velem, mint egy nagygyal.

— Nem lesz az mindig így, hogy kegyed megszégyelhesen engem! Megmutatom én azt egyszer, leszek én valaki!

Ez a szava legjobban eszembe maradt, mert erre sokszor gondoltam később. És megígértük, hogy a sűrű hívek leszünk egymáshoz.

És akkor tavasszal volt a nagy verbuvalás,

a zavaros idő. Azt ti már az iskoláskönyvből tanuljátok. Mi rebelliónak mondtuk, ti más-kép hívjátok. — De csak utána, évek múlva kereszteltük el így, mikor benne voltunk, részeket voltunk bele mind és ki hogy tudott, részesedett a néh-hóban. Mintha csak országos lakodalom készült volna.

A nevelésben is egymást vadítottuk. Honleányi kokárdát viseltünk a szívünkön, hazafi dalokat énekelünk, háborúról, szabadságról beszélünk nagy tüzelle. Szabadság! Most néha elgondolom, életemen át se voltam soha szabados semmi dolgomban; szegény jó uram nagyon megkivánta, hogy szép módjával ráhagyjam: «Úgy, úgy, a hogy te akarod!» — és azért nem életem rosszul és mit is csináltam volna én azzal a «szabadság»-gal? Mit értem én alatta, a mikor gyerekeszszel szavaltam versben és a könnyem kiszökött tőle? Nem is értettem, nem gondoltam semmit. Olyan szép volt az; de néha egy-egy szónak boszorkányos ereje támad. Az ember mondja, dalolja és megy, megy utána.

Sokan mentek. Az emberek összegyűltek, beszéltek, sirtak, éljenek; — ez mind és minden olyan szép, olyan jó volt, olyan nagy ölelés-féle, hogy ettől aztán indulni kellett, csinálni valamit. — Nem lehet ingyen szeretni!

Arra a megyegyülésre elvitték a nevelő-intézet lányait is, ott ültünk, a megyeház karzatán Sophie tanttal és a szónok alispán minket is aposztrofált, odafordulván: «Ifju magyar hajadonok virága!» szóval. Sophie tante régi selyemruhája zörgött, mint az őszi falevél, ha sárga, vékony ujjai fel-felemeltek vízenyös szeméhez a kis csipkés mouchoire-t.

— A paraszt tegye le az ásót, kapát, a mesterember szerszámját, a diák kalamarisát! A hon hív, menni kell!

Zengett, zajlott és bömbölt az «éljen!» — Félóra múlva lehetett csak kihirdetni a sorozást.

És akkor (előre kicsinált dolog volt-e, vagy nem.) egy fiatal legény lépett a szónoki pódium elé. Gáláns, finom léptei voltak, magyaros, meggyiszin mentéje; barna, nyirott üstöke. Ő volt.

— Tekintes alispány úr! Kérem, fogadjon be engem pattantyusnak!

VAD VIRÁGOK.

Szerettem rég elpibentek,
Sírjuk fölött néman merengek.
Képzetelem bívós szavára
Felpattant a koporsók zára.
Ismert alakjokban
Mind előmbé lépnek
Enyészó lakói
A sír kebelének.

A mult egyszerre csak megéled
Újra pesszúd az eltűnt élet,
Látom a kis holdog családot,
Mely hajdan engem úgy megáldott,
Erezzük örömet
A viszontlátásnak
Könybe borúl szemem
S vége a varázsnak.

Körültem zöld füves mezőben
Vadvirágok virulnak bőven,
Szeretkeznek, almóva élnek
S örök életükről mesélnek:
Hogy soha, de soha
Nem hervadnak ők el,
Fiatl-szépségük
Dacoz az idővel.

Almódotok, örüljétek ti,
Nyár és tavasz vidám szülőtti!
Szinpompákat áldja, védje
Az öröklet vágya, reménye;
De én méla búval
Tekintek reátok:
Közétek tavalyit
Egy szálát se látok.

Léony József.

AZ ÉN UTAM.

Halálos mélységek felett
Suhantó át veled,
Szakadó hidakon ...
Nem tudtad. Ugy vitt ölelő karom,
Csókkal zártam le szemedet,
Mosoly nyílt ajkadon.

Mondhatták: Tudó-e mi csalogat?
Ott fonn mi örök nyarad?
Virulás az is, de jeges.
Ott hőszirmos szírtedő meredez ...
Ne menj, ne vídd oda ifjúságodat,
Ne vídd, a kit szeretsz!

S az emberektől ugy szakadtunk mi el ...
S mentünk — se ut, se jel —
Tar tájakon egyre tovább.
S hol csak port rugna boszus, másfajtaláb,
Minket virulások üdveivel
Csalt valami déljárb.

Sem előre velők, sem vissza hát
Gyilkos szakadékokon át
Hajh, nem suhanhatok!
De ti védett völgyek még se szánjatok!
Te távoli csúcs, fényes koronád
Mégis felém ragyog!

S vad recessenésre ha fölriadt
Tekintet s szavad,
Már üdvünk dala hitt.
Tal voltunk már, szakadhatott a híd ...
Mutattam messze hegyormaimat,
Hol örök fák nyara virort.

Élő nem bírja e fényes fagyot.
S mit bánja a halott,
Hogy ott fonn el nem enyész?!
Hogy edzi szoborra szent hírdi dermedés ...
Dicsőség, tündöklő jégravatalod
Mit ér s te magad mit úrsz?

Halálos mélységek felett
Ugy suhanam veled,
Szakadó hidakon ...
Nem tudtad ... Ugy vitt ölelő karom,
Csókkal zártam le szemedet,
Mosoly nyílt ajkadon.

S én dacoz erőm mégis a régi csak!
Hejh, leszakadt hidak
S a messze ezől között
Termóvé kell törnünk a tar rögöt!
Itt lesz hona szívünk almainak ...
Sizvem most itt gyönyöröd!

S csókolva dalolva vittelek,
Amerre emberek
Nem járnak s a ki járt,
Még mind átkozta utját, a sívart ...
Hitt a csics... Mentem... Eh, mit intenek:
No majd csak meg ne járd!

De mi mentünk. S szólt úrszongra dalom:
Föl, föl oda fiatalon!
Ti, gyáván hiu szívek,
Ti odáig megváltottetek!
A mi nektek gyilkos fagy amaz ormokon.
Nekem eltétő meleg.

S egyszerre — a hol oly mámorosan,
Kettes-magányosan
Ugy jártuk a vadonokat,
Egyszerre csak édes kis társunk akadt ...
Majd újra meg újra egy... Az idő rohan...
S a világ s a bérczető.

S köröttünk egyre több a virág,
Gyümölcsösebbek a fák ...
S egyszer majd ... — szent idő!
Az ő szíveiknek is új nagy vágya nő —
S hívást küld egy-egy más-más világ:
A világ s a bérczető.

Telekes Béla.

ASTRA TORRES, AZ ANGOL HADITENGERÉSZLET ÚJ LÉGHAJÓJA.

A BIRMINGHAMI CSERKÉSZ-HÉTRŐL: A FIÚK ÜDVÖZLIK A SZEMLÉT TARTÓ ARTUR CONNAUGHTI HERCEGET.

GRÓF SZÁPÁRY LÁSZLÓ MŰKINCSEI.

A budapesti szép-utcai Szápáry-palota egyszerű külseje épenséggel nem sejteti azt a sok műkincset, melyet belseje rejt, sőt a művészet iránt érdeklődők legtöbbje sem tudja, hogy magángyűjteményeink egyik legszebbikét rejti magában, melyet nem tárgyainak sokasága, hanem azok magas klasszisa tesz jelentékenyvé. A tárgyak elrendezése nem gyűjteményszerű, hanem egy stilszerűség iránt kiváló érzéssel bíró izlés pompás lakássá akként rendezte el őket, hogy egyik dolog sincsen másként odaállítva csak úgy, hogy az egész interieurnek részévé váljék.

A palota berendezése és műtárgyai háromféle forrásból erednek, részint gróf Szápáry László vásárlásából, részint az örökösödés útján nejeire szállott Morosini hagyatékából, részint a család kincseiből. Mindjárt a lépcsőházban hosszas gyönyörködésre készíti a látogatót egy nagyméretű gobelin, melyet egykor a királyi ház ajándékozott a Pálffy-családnak. A lépcsőházból két előszobaféle helyiségbe jutunk, melyekben már elsőrangú festményeket találunk. A velencei G. Bassanetnak két zsánerképszerűen csoportosított alakokkal élénkített tájképét láthatjuk itt, abban az elnyújtott kompozícióban, melyet a velencei mesterek gyakran alkalmaztak. Figyelemreméltó e képeken a heroikus hangulatú tájképrészlet és a hétköznapi jelenet hangulati ellentéte, melyet a legtöbb Bassane-képen megtalálhatni. A második kis szoba három kiváló arcképpel ékeskedik. A legmegkapóbb közöttük Goyának egy női feje, mely teljes erejében mutatja be ezt a nagy mestert, a ki éles szemmel látott bele kora arisztokracziájának legrejtettebb lelki tulajdonságaiba is. Ez az érzékes arc, különösen jobb szemének nagyszerűen elcsesett tekintete sokáig emlékeztetést tesz ez az érdekes arcot, Mennyivel hűvösebb, de viszont a külső megjelenés előkelőségében választékossabb a Lawrence és Gainsboroughtól származó

egy-egy férfiarckép. Az angol arcképfestést köz- és magángyűjteményeinkben nagyon kevés darab képviseli, úgy, hogy közönségünket e két kép bizonyára érdekelné fogja.

A következő fogadószoba már velencei hangulatot lehell. Régi renaissancekori brokát borítja falát, melyen csupa velencei mester képe függ. A legjelentékenyebb közöttük Marco Bassaitnek egy férfit ábrázoló képe. Nagy aprólékosággal van festve, de ezen a képen nem bánt a részletek szeretteljes felsorolása, mert alá van rendelve a jellem sikerült ábrázolásának. Bassait nem gyakori mester, meglehetősen kevés autentikus képe maradt ránk s e képek között is az első közé sorolható ez a portrét. Vincenzo Catena szent családjára sem egyéb tulajdonképpen, mint az arcképfestésnek egy érdekes terméke. Kompozícióban nem valami sikerült, még az a tagoltság sincsen meg benne, a mely a Bellini iskolának egyéb termékein és nincsen meg benne az az átszellemültség sem, mely Giovanni Bellini dolgait oly vonzókká teszi. Viszont azonban bámulatos jellemeget nyújt az egyes alakokon, úgy, hogy megérthetjük róluk, miért becsülik Catonát elsősorban mint kiváló arcképfestőt. E képpel szemben függvén egy későbbi kornak erőteljes alkotóképességéről, komponáló vágyáról tanuskodik Sansovinónak Tintoretto festette képmása.

A következő renaissance teremben nemcsak a szép mennyezet, hanem még inkább a ritka szép gobelinnek kötik le a figyelmet, melyek a Medici-család történetére vonatkoznak és készítették ők ideje, mint stiláris elemek mutatják, a renaissancekor végére esik.

Berendezésének ünnepélyes pompájára nézve a leggazdagabb a barok szalon, melynek minden egyes darabja Velence hanyatlásának korából származik. Az egész interieur azt a fecserelet, de győzni, küzdeni már nem tudó, pompahajhász kort mutatja, mely az évszázadok óta felhalmozott gazdagságnak csak büszke élvezője tudott lenni, de nem fenntartója is. Faragott, drága aranyozású régi brokátbutorok, túlradó ornamentikával ékes képkeretek, a mennyezetben egy könnyedén festett illuzióz mennyezet Tiepolótól, az egyik falon egy Grimandinak képe, melyen rajta vannak a hatalom összes jelképei s a kép mégis erőteljes maradt, a mi nem csoda, mert P. Longhi, a velencei hanyatlásnak kedvesen felegető zsánerképfestője festette. Mennyivel erőteljesebb életgeisztus van még Tintorettonak a szobában lógó képén, a samarjai asszonyon. Ennek alakjain a barok-kor lélekből fakadt mozdulatai még erőteljesen lendülnek ki, még nem póz, hanem erő rejlik mögöttük. A szép Palma Giovano, mely ugyanitt látható, már az átmeneti kor súlyosodását mutatja.

A fehér-zöld ebédlőterem már a XIX. század izléséhez közeledik. Az egésznek hangulatát Győry Mária grófnőnek Schretzberg festette bájos képe adja meg. Ez a mosolygós kései biedermeier kép, melynek másik alakja gróf Szápáry Lászlót ábrázolja, nem más, mint egy óriási méretű miniatürkép. Bécsi miniatürökben különben sincsen hiány gróf Szápárynál. Annál az évszázados előzményekre visszatekintő kapcsolatnál fogva, mely főurainkat Bécs életéhez fűzte, természetes, hogy a méltán híressé vált bécsi miniatüristáknak számos kis remekműve van magyar magnások birtokában, még pedig nem egy olyan, mely az irodalom előtt ismeretlen. A Lawrence bécsi tartózkodása után a kifejezés eszközeiben gazdaggá vált bécsi miniatürfestést szép Daffingerek, Kriehuberek képviselik itt, sőt egy elsőrangú Lieder-aquarell is látható. Érdekes összehasonlításokra ad alkalmat egy I. B. Isabeytől származó miniatür, mely a franciaák határozott fölényét mutatja a festészetnek ezen ágában is.

A következő renaissance teremben nemcsak a szép mennyezet, hanem még inkább a ritka szép gobelinnek kötik le a figyelmet, melyek a Medici-család történetére vonatkoznak és készítették ők ideje, mint stiláris elemek mutatják, a renaissancekor végére esik.

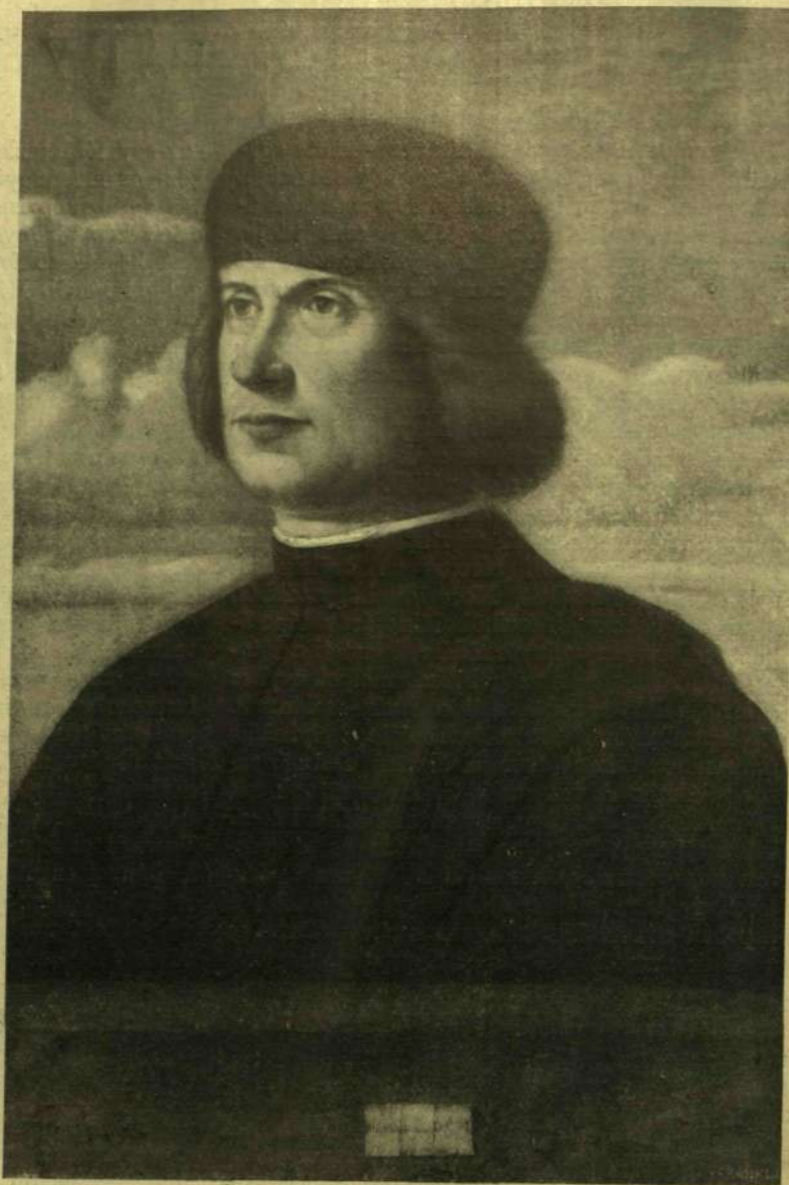
Berendezésének ünnepélyes pompájára nézve a leggazdagabb a barok szalon, melynek minden egyes darabja Velence hanyatlásának korából származik. Az egész interieur azt a fecserelet, de győzni, küzdeni már nem tudó, pompahajhász kort mutatja, mely az évszázadok óta felhalmozott gazdagságnak csak büszke élvezője tudott lenni, de nem fenntartója is. Faragott, drága aranyozású régi brokátbutorok, túlradó ornamentikával ékes képkeretek, a mennyezetben egy könnyedén festett illuzióz mennyezet Tiepolótól, az egyik falon egy Grimandinak képe, melyen rajta vannak a hatalom összes jelképei s a kép mégis erőteljes maradt, a mi nem csoda, mert P. Longhi, a velencei hanyatlásnak kedvesen felegető zsánerképfestője festette. Mennyivel erőteljesebb életgeisztus van még Tintorettonak a szobában lógó képén, a samarjai asszonyon. Ennek alakjain a barok-kor lélekből fakadt mozdulatai még erőteljesen lendülnek ki, még nem póz, hanem erő rejlik mögöttük. A szép Palma Giovano, mely ugyanitt látható, már az átmeneti kor súlyosodását mutatja.

VINCENZO CATENA: SZENT CSALÁD.

TINTORETTO: A SZAMÁRIAI ASSZONY.

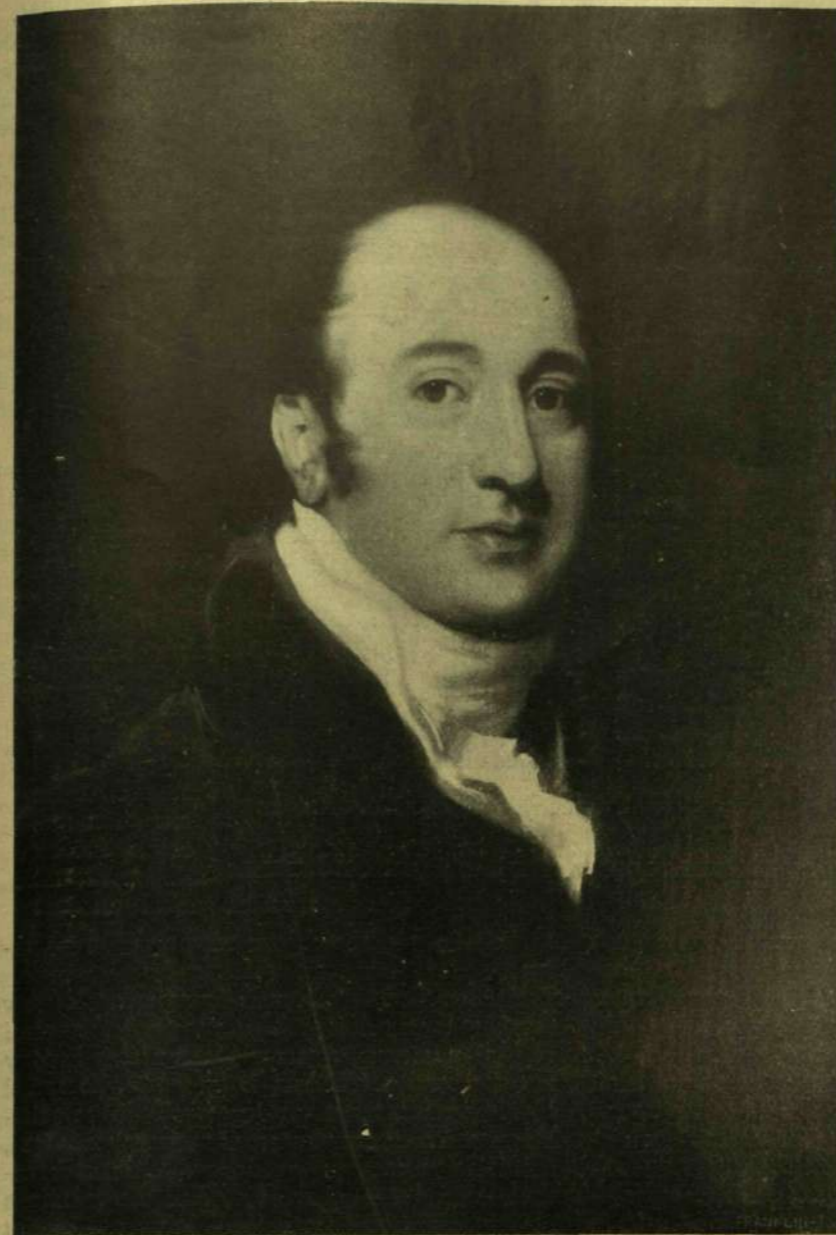

MARCO BASAITI: FÉRFI ARCZKÉP.

A MOROSINI SZOBA.

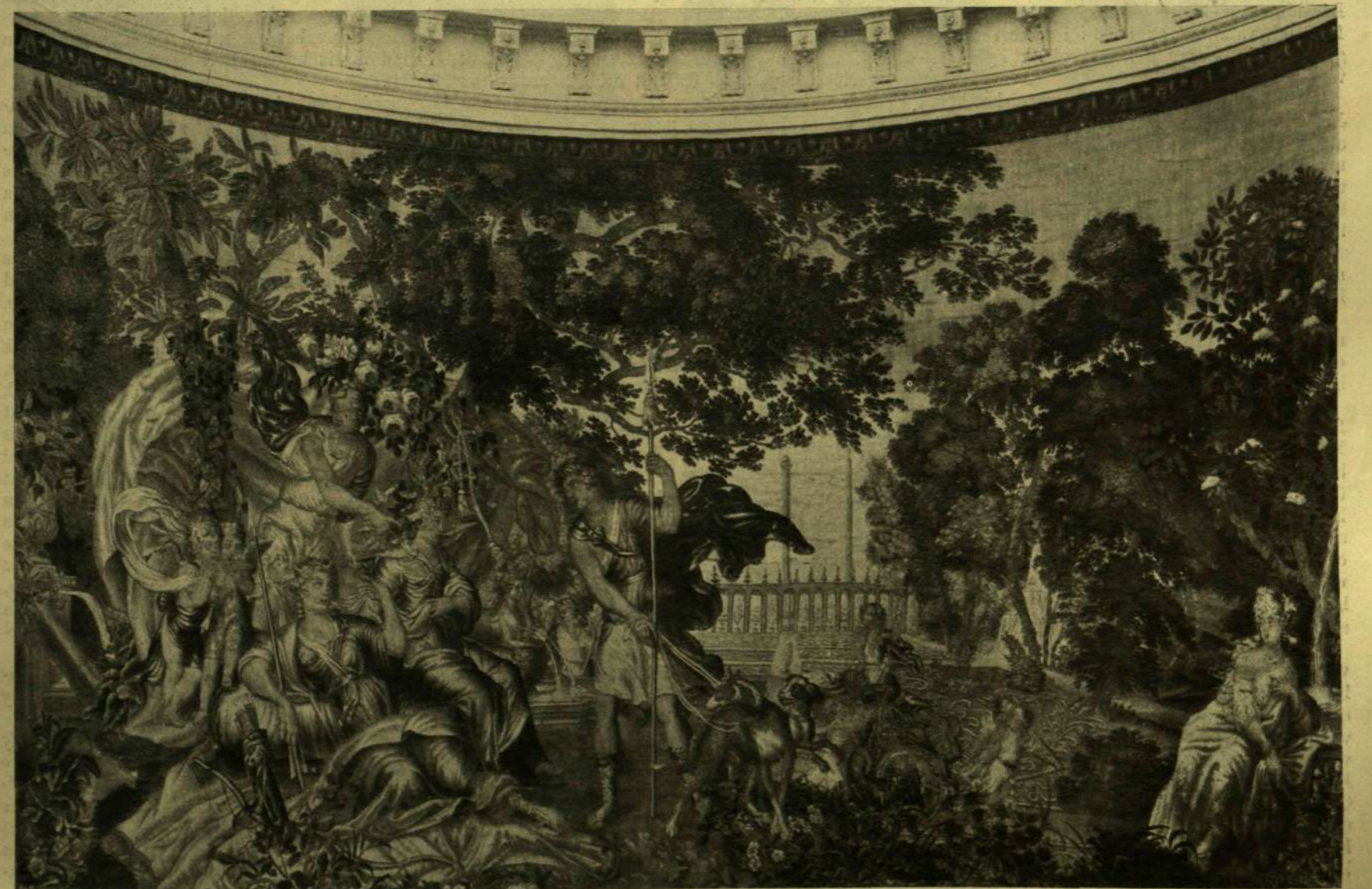
GRÓF SZÁPÁRY LÁSZLÓ MŰKINCSEIBŐL. — Balogh Rudolf félvételei.

LAWRENCE: FÉRFI ARCZKÉP.

GOYA: NŐI ARCZKÉP.

GOBELIN AZ ELŐCSARNOKBAN.

GRÓF SZÁPÁRY LÁSZLÓ MŰKINCSEIBŐL. — Balogh Rudolf félvételei.

GYÜLEKEZÉS AZ INDULÁSRA.

A MINISZTERELNÖKI PALOTA ELŐTT.

A KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK KÜLDÖTTSEGEINEK TISZTELGESE A MINISZTERELNÖKNÉL.

TÓTHI LENGYEL JÁNOS ÉS KOROTHNAY KATALIN ELJEGYZÉSE 1518-BAN.

Innen-onnan négyszáz esztendeje annak, hogy Somogy vármegye két régi nevezetes családjának sarja: Tóthi Lengyel János és Korothnay Katalin eljegyezték egymást. Mind a két család előkelő szerepet játszott Somogyban, rengeteg vagyonuk mellett a közélet terén is kitűntek.

A Tóthi Lengyel családnak nemesak Somogy, de Zala vármegyében több vára volt, így a többi között a lengyeltóti, fonyódi és szigeti s ezenkívül kiterjedt uradalmi voltak.

Tóthi Lengyel János fia volt Tóthi Lengyel Lászlónak, a ki több országgyűlésen, így az 1505-iki, valamint az 1526-iki rákosi országgyűlésen is, Somogy vármegyének egyik követe volt.

Tóthi Lengyel László hét gyermeke közül János volt a legidősebb, azután jött Zsófia, a ki Thuri Szánthóy Jánosnak lett felesége; továbbá Gáspár, Orsolya, Osztopáni Zöld Péterné, Juliánna, Vecsey Lászlóné; Boldizsár, kinek felesége volt Fayszy Katalin, és Borbála, Ráthóti Gyulaffy Istvánné.

Tóthi Lengyel János testvérének, Boldizsárnak leánya Brigitta, a rettegett fonyódi várkapitány, Patonai Magyar Bálint felesége volt.

A Tóthi Lengyel család Magyarország több nagynevű családjával jött rokonságba, a már említettek kivül a Balassa, Batthyány, Illés-házy, Dessewffy és Nádasdy családokkal.

Korothnay Katalin leánya volt Korothnay István nádori ítélőmesternek és Bajnai Both Magdolnának s unokája a nagy vagyonnal bíró Korothnay Jánosnak, Somogy vármegye főispánjának. Ez a Korothnay János fiatal korában résztvett a rigómezei ütközetben, de a szerencsétlen ütközet utáni napon, 1448. évi október hó 20-án a törökök által több társával együtt elfogtatván, Ázsiába vitették, honnan hat hónap múlva sikerült megszöknie s hosszas bolyongás után, végre hazajutnia.

Korothnay Jánosnak fényesen berendezett várában Korothnay s a budai várban levő palotájában a legfőbb rangú férfiak fordultak meg. Tetemesen növelte birtokait; a korothnai váron s a hozzá tartozó földeken kívül övé volt Somogyvár fele, továbbá Nagybjom, Kisasszond, Balogd, Kadarkút, Lók, Polcza, Csákány, Csiesal, Juta és Várda egy része, úgy Gárdony, Felsőbattyán, Tamási, Vár, Batvócz és Kemenik, valamint a már jelzett budai palota a Mindszent-utczában.

Hogy milyen tekintélyes volt ez a család, mutatja az is, hogy a korothnai várban nádoraink közül Szapolyai István és Országh Mihály többször voltak vendégek, sőt Szapolyai István 1493-ban innen adott ki egy

parancsot, melylyel a somogyvári konventnek meghagyta, hogy ítélőmesterét, egyúttal Somogy vármegye főispánját, Korothnay Jánost, Sárd falu fele részébe iktattassa be.

Korothnay János 1494 körül elhalván, két fia: István és Gergely, ugyancsak pazarul éltek, szórták a pénzt két kézzel. A szerző apának könnyelmű fiai birtokait egymásután elzalogosították, sőt Felsőbattyánt — ma mint pusztát Balatonszentgyörgyhöz tartozik — Battyány Benedeknek és fiainak, Jánosnak és Györgynek 1505 márczius 10-ikén 500 arany forintért el is adták. A következő évben, 1506 december hó 10-ikén pedig István a csákányi birtokrészt anyósának, bajnai Both Ambrusnának adta el.

Korothnay István tobzódása nem ismert határt, úgy, hogy szorultságában ingóságainak legértékesebbjeit, az ösöktől örökölt arany- és ezüstneműeket s a drága selymruhákat, Fekete Mendel és Jane budai uzorásoknak zálogosította el.

Felesége, bajnai Both Magdolna elhalván, erdői Bakócz Tamás esztergomi érsek testvérének, Jánosnak leányát, Bakócz Ilonát, Perényi Imre nádor előtt 1506 december hó 12-ikén Budán eljegyezte s az érsektől kapott pénzt az elzalogosított vagyon visszaváltására fordította, a mire nagy szüksége is volt, mert a Fekete testvérek erősen zaklatták.

Korothnay Istvánnak első házasságából két gyermeke született: Ferenc és Katalin. Második házassága után azonban néhány év múlva meghalt, épen akkor, midőn Tamás érseket az 1511-iki országgyűlés fontos politikai ügyben Rómába küldötte, a hol hosszú ideig tartózkodott.

Korothnay Gergely, még István testvére előtt elhalván, az érsek csak az alkalomra várt, hogy unokahuga özvegyére jutása után a Korothnay család vagyonát rokonainak megszerezhesse, a melyre jó alkalom kínálkozott, mikor unokaöccse, Erdődy Péter, Szomajomi Kristóf korothnai várnagyot, a ki Korothnay István halála után az érseknek, mint zálogbirtokosnak, szintén esküvel kötelezett tisztje volt, a szabó birtok határjárásánál való megjelenésre kérte föl 1512 május 25-ike körül. Ezt az alkalmat használta föl Erdődy Péter arra, hogy nagynénje látogatásának ürügye alatt, a korothnai várban megjelent s azt család módján elfoglalta, a család iratokat is kezébe kerítette, sőt Katalin drága ékszereit, melyeket édesanyja férjhezmenetelekor szülőitől kapott, szintén magához vette.

Korothnay Katalin testvére, Ferenc, sejtette, hogy mindez az érsek tudtával történt, miért is levelet írt neki s kérte azoknak nővére részére leendő visszaadását; az érsek azonban még a nagyanyát is háborgatta, a

ki Bajnán — Esztergom vármegyében — lakott.

Bakócz Tamás bibornok-érsek, a ki alacsony sorsból emelkedett föl, a maga és testvérei részére nemességet szerzett, fölvette az Erdődy nevet s arra törekedett, hogy családját minél hatalmasabbá tegye. A legelőkelőbb családokkal igyekezett unokaöccseit összeházasítani, a mi sikerült is. Legkedvesebb volt ezek között Erdődy Péter, a kinek Korothnay István első házasságából származó leányát, Katalint szánta, de a korothnai várban elkövetett hatalmaskodás miatt ezt a tervét Amade István alországbiro, Katalin nagy befolyással bíró gyámja és rokona meghiúsította, ép úgy, mint ama tervét, hogy a korothnai javakra adománylevelet szerezhesen, noha Rómából 1512-ben Amadeval is levelezett a házasság létrehozása miatt.

Tamás érsek fontos egyházi és politikai működési ideje alatt halt meg 1513 február 20-án II. Gyula pápa, kinek megürült székét is vadászta a maga részére s bár nagy fényt és pazar költséget vitt végbe, a magyar és a lengyel király minden támogatása mellett sem érthette el ezt a szándékát.

A pápaválasztás után Erdődy Bakócz Tamás visszatért Magyarországra, a Korothnay család javait azonban nem sikerült megszereznie, mert Lajos király 1516 augusztus hó 15-ikén Budán kelt parancsával elrendelte Katalinnak Korothnába való beiktatását. Mindemellett is, az öt évnél tovább húzódozó viszálykodásnak csak az 1517 október 31-én, Lajos király előtt létrejött egyezség vetett véget, miközben ugyanis a még fiatal Korothnay Katalint tóthi Lengyel János eljegyezte, a ki azután az adósságokat is kifizette s így a vár 1518 április 10-ikén átvétetett, a mit Amade, mint gyám, el is ismert s a mely körülményt megkönnyítette az is, hogy Korothnay István özvegye, Bakócz Ilona férjhezment feleskei Ördög Lászlóhoz.

Korothnay Katalin 1518 július hó 18-ikán már mint asszony, az elzalogosított többi birtokok visszaváltása iránt intézkedett.

Tóthi Lengyel Jánosnak Korothnay Katalintól származott leánya, Magdolna, Batthyány Mihálynak lett a felesége.

A Korothnay család ősi vára később Dersffy István birtokába jutott, azonban Kaposvár e hatalmas urától a törökök 1555-ben elfoglalták, a kiktől egy év múlva, 1556 szeptember hó 11-én visszafoglaltatott. De a bekövetkezett folytonos háborúskodások alatt lassankint ez is az enyészett sorsára jutott s az őrösen maradt vár helyén sűrű bozótok nőttek.

Ma már csak a mély sánc emlékeztet arra, hogy itt hajdan vár volt, fényes, büszke vár, melyet a századok viharai teljesen megemésztek.

Noszlopy Tivadar.

DIVATLEVÉL.

Mintegy négy év óta viselik már a nők a rövid és egyszerű ruhát, a mi nagyon hosszú időt jelent a divat világában. Azért minduntalan arról a törekvésről kell beszámolnom, mely — bár változott alakban — ennek a czélzerű és kedves viseletnek a száműzésére törekszik. Most, a mikor az őszi divattal egy új fejezetet kell megalkotniok, Páris divatművészei igyekeznek olyan újításokat létre hozni, melyek a megkedvelt formákkal merőben ellentétben állanak és őket teljesen eltüntetnék. Hogy mennyiben fog ez a törekvés sikert aratni, azt a nőknek kell eldönteniök, azzal, hogy elfogadják vagy mellőzik ezeket az új-donságokat.

Nagyon díszes, nagyon komplikált az új forma. Van benne valami a görögös redőzetből, még több kelet asszonyainak ruhájából, még több a francia ötletességéből. Annyi minden van benne, hogy kételyeink támadnak az iránt, vajjon meg fogja-e nyerni a nyugodt, komoly és főleg jó izléssel bíró nők tömegének tetszését. Mert hiszen a mi tetszik Tunisz és Egyiptom nőinek, arról még nem tehetjük fel holtbizonyosan, hogy tetszeni fog a mi asszonyainknak is. A mi színes és derűs az egyiknek, az talán nyugtalannak és rikitónak fog feltűnni a másik szemében. És bármily csábos is legyen az annyi lelkesedéssel pártfogolt redőzet, mégis sokan fognak akadni, a kik szívesebben viselik az egyszerű, nemes vonású ruhát. De ezt csak a jövő döntheti el.

Az aljak tehát egyelőre csaknem kivétel nélkül redőzöttek, a mi annyiból is érthetőbb, mert hiszen könnyű, lenge szövetekből kell őket készíteni. Olykor tunikát alakítanak ezek a ránczok, máskor csak a lebbenyn látjuk a megkövetelt redőzetet. Az övönal fölött emelkedő öveget is kijáradta már a nyughatatlan divat és sok, a bajaderekre emlékeztető, ránczozott övvel helyettesítette, melyek hol elől

hol az oldalon, hol meg hátul emelkednek hullámos vonallal. Még a hosszú lebbenyes blúzok is ilyen övvel lesznek lekötve. Olykor széles csattok és egyéb díszek nyerneik alkalmazást ezen az övön.

A blúzok amolyan vegyülékei a kimonók és újjas blúzok. Olykor úgy simulnak meg viselőjük alakján, mintha csak laza fichü alakjában volnának reá vetve. Máskor meg olyan mély a nyak kivágása, hogy fodorhoz hasonló gallérok nélkül meg sem lehetnének. Ezek a lenge díszek különben rendkívül kescesek és kevés izléssel remek díszeket lehet belőlük megalkotni. Sajnálattal kell arra gondolnunk, hogy a tél folyamán le kell róluk mondanunk, mert egy kabát vagy köpeny súlyát el nem bírják — nagyon is gyűrötten kerülnének ki alóla. És ezzel mindenesetre nagyot fog változni a derekat pótló blúz divatja. Dacára, hogy nagyon protegálták, a nyár folyamán még nem tudott a maga teljességében általánossá lenni a hosszú újj, ellenben a tél folyamán okvetlen sokkal czél-szerűbb lesz a rövidnél.

A fodrot csaknem nélkülözhetetlennek találja az ideai nyári divat, a mely első sorban lengeségre törekszik. Alig van ruha, a selyemből szabottakat is ide érte, hogy az alján keskeny vagy szélesebb fodrok meg ne libbennének. Olykor feltűnnek egészen az övig és így könnyen lehet velük tunikát utánozni. Ép oly kedveltek a két vagy több fodorból össze állított ruhák, amikor az alj és a lebbenyn egy-egy fodor és esetleg közbe is raknak le még egyet. Ez szintén a sima ruhák elleni hadüzenet, de még nem a leghatározottabbak egyike.

Dísznek leginkább a gombot és színes szalagcsokrot kedvelik, amelyek többnyire nagyon élénk színekben lesznek megválasztva. De a redőzet lévén a legfőbb dísz, a többi mind mellékessé válik. A himzés csak egyes minták alakjában nyer alkalmazást, míg a túllt csak-

nem kivétel nélkül a hosszú újjak fodrának alkalmazzzák. Ez a túll lehet sima, himzett vagy pettyes, de nélküle nem készül ma divatos ruha blúza, újja.

A köpenyek kivétel nélkül félhosszan készülnek és elől a legtöbbször szivalakban ki van vágva, úgy, hogy a ruhából nagy darab ki-látszik. Szabásuk javarészt kimonó és galléria hegyesen kihajtott. Hátul sok esetben — a kabátokon is — széles pántot alkalmaznak, amelyet dragonyos pántnak neveznek. Ez olykor széles övet képez, egészen az előrészhöz szabottan. Máskor a lebbenyn van ezzel a pánttal megerősítve és ekkor ez keskenyebb övet képez. A kabátok különben még mindig erősen kivágottak elől és a gallérok szélesen kihajtottak. Az őszi divat egyéb előjelét még nem látjuk rajtuk.

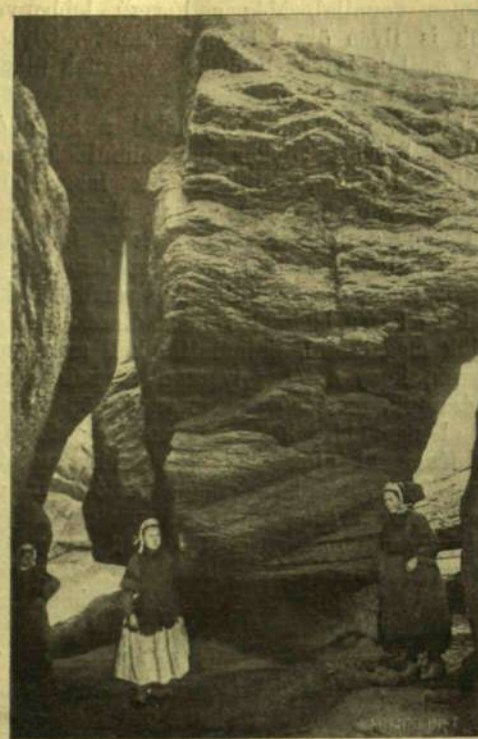
A kalapok kicsinyek maradtak és téle mindenesetre kellemes viselet kerül belőlük a széles, hideg napokon. Díszük toll, virág, szalag és főleg sok túll, amelyet lerakott bodor alakjában raknak a karima köré és olykor virággal vagy szalaggal megerősítettek. Néha hátul nyúlik ki messzire a díszük, máskor meg magasan a levegőbe emelkedik. A nők annyira megkedvelték őket, hogy bármily kicsinyek is lehetnek — tiltakozást nem keltenek. Sőt talán már sok nő akad, a kik csak vonakodva fognak vissza térni az óriás kalapokhoz, ha a széles divat ezt tőlük ismét megköveteli. Ez a divat ama vívmányainak egyike, amely még a női lélek ismerőjét is ámulatba ejti. Mert hiszen egy-két évvel ezelőtt is hihetetlennek tűnt fel volna az a feltevés, hogy a nők kicsi kalapban járjanak-keljenek. És mindez csak azért van, mert kint, hogy a kis kalapok a nők legtöbbjének nagyon jól állnak, meg talán már itt volt az ideje, hogy változatossá álljon be a kalapok világában. Mert hiszen, mindent meg lehet újni — még a szépség leghivatottabb segítő-társát is... S... i Bella.

ÚJ PÁRISI TOILETTEK.

ST. TREMEUR SZOBRA PLOUGASTELBEN.

A POKOL FOLYOSÓI SAINT-GUÉNOLÉNÁL.

SAINT EDERNE SZOBRA LANNÉDERBEN.

A REJTELMES BRETAGNE.

Ira PEKÁR GYULA.

(Folytatás.)

IV. Templomok, szentek és az ördög.

... Künn fényes nappal van, ébren a világ, — itt benn a goth ivék alatt százados sötétség, örök éj szunnyad: fohászok és félelmek misztikus éjszakája, mely a szent mécses gyér fényénél álmodik tovább esudákról, látományokról. Csak így vasárnap reggel nagy mise felé ébred a templom kissé a «dolores inferni» rettegéséből, gyűlnak már a gyertyák az oltár körül s mint a remény paradicsomi felhője, kezd szállani a tömjénfüst. Világító, kékes fátylan át lassan bontakoznak a falak legendái sorakozó szoborszentjeikkel: zord Jeromosok és Éliások, Saint Symphoria meg Saint Tremeur, kik a levágtott fejüket viszik, gyötretett Szent Adorján, ki a beleit tartja, aztán Saint Ederne, a mint csodaszarvasán vágat... És azok a primitív de bájos esudatévó Boldogasszonyok! Milliányi fohász, remény és hála aureolája piheg szent formáik körül, — ha volna e földön mérleg, mely híven mérhetné az imák, a hit arany súlyát, amyi kincs halmozódna fel Bretagne serpenyőjébe, hogy akár az egész országot aranyba foglalhatnánk vele... Szól az orgona, jön a nép cifra ünneplőben s a tömjénfüst fellege alatt sziporkázva helyezkednek el a padokban a pikkelyes, magas női fejékek. Bretagne zerte itt Pont L'Abé falujában látni a legdíszesebb és legfantasztikusabb viseletet: e híres «Bigouden»-ek sárgásütjásos zekében, himezett bársony mellényben járnak, asszonyaik pedig úgy festenek, mint megannyi tiarás kínai császárnő. A tijaon azt tartják, e nép a catalanni csatából ide menekült hunok ivadéka; és lehet a dologban valami, a tatár arcok és kiálló pofacsontok határozottan ázsiai eredet mellett vallanak... Jönnek, egyre jönnek, s a pont-l'abbéi pikkelyes tiarák mellett a szomszéd falvak asszonyainak középkori csipkés fejdíszei is elhelyezkednek. Fehér bóbíták, melyek libbenő szárnyaikkal pihegő galambokként lapulnak meg az áhitat perczének súlya alatt. Felhangzik az ének, — csillan a szentek szeme, a Madonnák szinte élni kezdenek s mi rendületlenül érezzük: egy félelmes nagy Valaki, a breton Isten van itt jelen... A percz felejthetetlen. A leboruló reszkető alázat közepette csak az ajtót őrző «szent» koldusok emelik fejüket, — egyik egy kis püpos, áthatóan néz rám, elfogadja ezüst pénzemet, de aztán fenyegetően méri végig magas alakomat, mordan dörmögi: «a nagyok majd kicsire törpülnek Oda-át Isten előtt...»

Rendelt kocsink már künn vár. Próziaim alkuszom ki az emberrel a bért: tizenkét frank Saint Guéndén át a Penmarch-fokig... aztán egy lélegzetre megkérdem hirtelen: — Mondja csak, sok itt a kísértet? — A kocsis rám néz. Szeme egyszerre lázasan,

erdekldőve csillan. A nép kedvencz témája... Halkan szól:

— Oh, sok uram, nagyon sok. Szegény holt édes anyám jár most hozzánk minden este... — Valóban? — Igen. Jön ha a nap leszál s leül oda a kút parkányára. Valami üzenete lehet a más-világról. — Nem fél tőle? — Dehogyan, inkább úgy kérleljük, jöjjön már be hozzánk a szobába is... Oly jó volna vele elbeszélgetni!

Nos, ez a holtakkal való szüntelen együtt-élés színei oly borzongatóra a breton nép mindennapi életét. Az «Ankou», a Halál az úr és szent a hit, hogy ő előre értesíti minden kiválasztottját. Ezért figyel a paraszt úgy, — előtte minden semmiség hivatgat, titkos haláljellel válik. A koporsó-ácsok bírnak e téren a legnagyobb tekintéllyel, — ha a műhely felett a padláson deszka zörög, bizton tudják, hogy haláleset lesz a tájon s már előre munkához látnak. De a koldusok előérzete se csal soha, — ha egy ily «szent» szegény szegre akasztott «penn-baz» botja magától ingani kezd, bizton temetés lesz s ő azonnal szimatolva indul botja után, hogy első legyen a siratók közt. Nőknél is vannak ily biztos jelek: ha p. o. fészülködésnél a bóbíta szárnya magától csökönnyösen lefelé konyul, vagyis «gászra áll», feltétlenül halálhír érkezik rövidesen. A nők egyáltalán vigyázzanak a fejükre! — jaj annak, a ki levágatja a haját és eladja: az a lelkét, az üdvőségét is eladja vele, miért? mert arra a hajra egykor kereszteléskor szentelt viz cseppent... A parti tengerész-bretonoknál persze még több az ily titkos «intersigne». Ha a halász-feleség álmában vizeszurgást hall a feje körül, reggelre bátran a paphoz mehet, mert az ura az éjjel viharba vészett, — biztos jel az is, ha egy nőnek a feje hirtelen fénybe borul, ez azt jelenti, hogy apját vagy bátyját abban a perczben éri baj az oceánon. Hajótörések után rendszeren fények imbolyognak a parton, a nép számlálja őket s ebből következtet az áldozatok számára... Szegény breton asszonyok, bizony nem irigyelőd az ő sorsuk, főként az izlandi s egyéb távoli halászatok hónapjai alatt, mikor úgyszólván férfi nélkül maradnak magukra falvaikban. Hosszú soral aggódva ülnek a parton naphosszat s ha látják az orkánt jönni, mindenfélle babonás ceremóniákhoz folyamodnak. Proczezzósan vonulnak a templomocskába, ott égő gyertyával letérdenek s aztán kinyitván az ablakokat, imádkozva, rettegve várnak: a kinek a gyertyája kialszik, annak az ura bizton a tengerbe vész... A carnac-i Szent Mihály kápolnában a templomot szokták az aggódó feleségek kisépni és pedig oly módon, hogy a szemetet a templom ama sarkába seprik, a mely felől a kedvező szelet várják. Ha szelet kérünk, segít a jó Szent Viktor is, — az

ő szobrának kezében mozgatható fakard van s fohász előtt csak a kívánt irányba kell fordítani ezt a kardot... Hát boldog az halász, a ki tengeren kívül szárazon halhat meg, de breton hit szerint a tenger s főként ennek árja még ekkor is titkos erővel befolyásolja a haladó életét. A dagály jó, ez életet ad; az apály viszont veszedelmes, mert erőt apaszt, — a tengerész csak apálykor halhat meg... Fontos a vég napja: a kit Isten szeret, az szombaton veszi magához, hogy szép, vasárnapra már idevázult a menyekben lehessen!

Az idevázulás! a gyermeteg breton lelkek nagy előszeretettel persze ezt lesik, ezt tudakolják. Mondják, a halottak borbélyja, mikor a tetemet borotválja, e művelet közben a borotva neszeiből már tudja, az illető elkárhozik-e vagy sem... Fontos és persze rossz jel, ha a virág hamar hervad a halott mellett; mindenesetre jó az apostoli számú tizenkét gyertyával venni körül a ravatalt, mert az ördögök e tűzkörön nem hatolhatnak át. Tanácsos az is, hogy egy «szent» koldus mint «bűnév» imádkozzék az elköltözött mellett s esetleges bűneit magára vállalja. A lélek maga többnyire «fehér egér» alakjában siklik el a testtől, — ez egérke (sokszor megfigyelték) ott ólálkodik a ház körül, kikiséri a koporsót, rajta marad utolsó perczig, aztán eltűnik. A temetésről hazatérő család sokszor már ott találja a tűzhely mellett azt (vagyis a «double»-ját), a kit ép elföldeltek: a halott egyáltalán családijával marad és tovább végzi szokott munkáját, foglalatosságát. Látják tűnő jelenését, de nem csudálkoznak, nem félnek tőle, nem zavarják... Csak halállelőtti kegyes fogadalmaira ügyelnek, — ha az illető p. o. már nem ért rá, hogy a Madonnának ígért zarándokutat személyesen megtegye, akkor helyettesről kell gondoskodni. Vannak jámbor vénasszonyok, a kik abból élnek, hogy kis pénzért tömegesen vállalják az ilyen peregrinációkat...

Ime, ily hatalmas az Ankou! — a nép féli, (házavátáskor ma is csirkét, tojást áldoznak neki!) de azért mégse az ördög, hanem az isteni igazság végrehajtójának tekintti őt. Sőt ilyen minőségben szerepel ő a «halálhívás» amaz ördögös színezetű ceremóniájánál is, mely a hirhedt *Saint-Yves-de-la-Verité* tréguier-i kápolnában szokott volt lefolyni. E félreeső romkápolna, mely a századok folyamán Csontházzá és hajléktalan szentek menedékvé lett, a legveszedelmesebb babonák fészke volt mindegyik a legutóbbi időig. Bretagneban sok a hivatalos és nem hivatalos szent (hisz magában Lanrivoireban 7727 szent van eltemetve!) — s az a Saint-Yves, a kiről itt szó van, voltaképp az ügyvédek védnöke; rendszeren így is ábrázolják, a mint taláros ügyvéd-ként áll s tesz igazságot a «szegény» és «gazdag» közt. Már most ama romkápolna hajléktalan szentjei közt akadt egy ódon Saint-Yves szobor, — a nép kezdett titokban hozzájárni

s el is nevezte «az igazinak», vagyis «Saint-Yves-de-la-Veritének». Nyílt titok lett: ha valaki megakar szabadulni az ellenségétől, csak ő hozzá kell folyamodni, neki kell szólni (*gwestla*) a gyűlölt embert, «rája kell hívni» az igazságos szent ítéletét. Hogy megy ez? Először is egy fillért kell eszűtatni az ellenség facyipójéba, aztán három hétfőn éhhomra háromszor kell elzarándokolni a romkápolnába. Harmadszor «durván» kell megragadni a szentet szoborvállainál fogva s erőlesen kell rászólni: «Te vagy az igazi kis Saint Yves? (Te ev Zantik ar Wirione?) Ime neked számom X-et. Ha neki van igazsága, engem itélj el, de ha az én ügyem igaz, tedd, hogy bizton ő haljon meg a szokásos, szentül előt napra!» Ez a formula. A szentnek ezüstpézt jár, az «idéz» pedig háromszor kerül meg az oltárt s elmondja a Miatyánkot, de visszajára; esetleg elmormogja a 109-ik zsoltár átkait is. A néphit szerint a hatás sohse maradhat el. A kit valaki jogosan «idéz» a szent elé, az «lábon szárad kilencz hónapig» (a faluban ujjal mutatnak rá), de csak akkor hal meg, ha «idézje» a házba belép. Sokan nem bírják el a lassú sorvadás kínjait s megadva magukat, maguk hívatták el azt, a kiről gondolják, hogy a «gwestla»-t ellenük elkövette. Megszólítják: «te idéztél Saint-Yves elé?» Az illető megáll az ajtóban s ha bólint, a beteg így folytatja: «lépj be, hogy hamarabb szabaduljak s végem legyen»... S akkor ott, győztes ellensége előtt végre kileheli a lelkét.

És ez a babona él ma is. A múlt század nyolczvanas éveiben az illetékes «rektor», a trédarce-i plébános megintette a népet, de ez azzal felelt, hogy «idézte» a sekrestyést, a ki «különös véletlen folytán» tényleg hamarosan meg is halt. A plébános ekkor becukatta a romkápolnát s a maga udvarára hozatta el a hirhedt szobrot, de — vesztére. A nép tovább praktikázott a romkápolna előtt; utóbb a rektorhoz jöttek s követelték, hogy Saint-Yves elé járulhassanak. Mikor ő ezt megtagadta s a követelőzőket kidobatta, pár fanatikus zarándok őt magát «idézte» a szent elé! S a «gwestla»-nak foganatja lett: a plébános a kijelölt napra, egy vasárnap tényleg holtan rogyott össze nagymise alatt... A hirhedt szobor, melynek jobbkeze levő középső ujjá feltűnően hosszú, ma állítólag Ambroise Thomas özvegyének a birtokán van Illicé szigetén. Elvihették, — de a nép azért tovább «idéz» eleje és mindig hatásos, foganattal. Ott a laouenneki Fanchi kovács esete, kinek részeges felesége minden pénzt ellopokodta. A kovács egy napon végre gyanut fogott — a legényére. A legény erősen tiltakozott s Fanchi ekkor nagy dühében Saint-Yves elé «idézte» őt. Együtt mentek a romkápolna elé, s a kovács ünnepélyesen elmondta a halálhívás formuláját. «Hol voltál?» kérdezte az asszony, mikor haza jött. «Saint-Yvesnél», felelt ő, — «halálra idéztem azt, a ki ellopja a háromszáz frankomat!» Az asszony elsápadt: «én tettem... hamar, siessünk, csináljuk vissza a szent előtt...» De, mondja a történet, — késő volt. Az ilyet nem lehet visszacsinálni. S a Fanchi felesége pontosan meghalt a terminusra...

Nagy a breton pap hatalma, — a néphit szerint... ördögösen nagy! Van neki egy óriási könyve, az «*Agrippa*» (nyilván a híres zsidó Mágus Cornélius Agrippa, (1486—1534) után nevezik így), melynek vörös lapjaira fekete betűkkel vannak felírva a démonok nevei: a pap e könyvből idézheti az összes ördögöket s megkérdézheti tőlük, bírják-e ennek vagy annak a halottnak a lelkét? A kit a pap a démon kezében lát, azon csak a hirhedt «harminczas mise», az «*ofern drantel*» segít. Huszonkilencz ebből rendes mise, de a harminczasikat mindenszentekkor éjjel kell elmondani a Menez Bré nevű szent hegy tetején a Szent Hervé híres kápolnában. És ember legyen, a ki erre vállalkozik! «Talpig papként», vagyis meztőláb kell felkúsznia éjjelkor a hegyre s egy szál gyertya mellett visszajáról kell kezdenie a misét: körötte jelen van minden ördög az év kárhözandó összes halottaival. A holtak évnyörögnek, a pap meg izzadva, küszködve harcol a démonokkal, hogy áldozataikat kiragadja körmeik közül. Jaj neki ha elveszti a fejét, — akkor ő kárhozik el élve örökre... De

TEJHORDÓ LEÁNY PONTIVYBŐL.

győz azért rendszeren s rászedi, korbácn tartja a Gonoszt. A tréguier-i papságról meséli a legenda, hogy mikor templomépítés közben már nem jutott pénzük a toronyra, az ördöggel léptek szövetségbe. Az ördög vállalkozott a torony felépítésére, de csak az alatt a feltétel alatt, hogy azok, kik vasárnap mise és vecsernye közt halnak meg «de jure» az övé legyenek.

Jó, mondták a papok, rajta, csak építsd fel! Az ördög fel is építette a tréguier-i tornyot, de mikor jogát akarta érvényesíteni, ugyancsak rúttul rajta vesztett. A mikor ugyanis a pap mise vége kimondotta az «*ite, missa est*»-et, ugyanabban a pillanatban egy klerikus már rázendítette a vecsernye szoltárát s így a gonosz sohse juthatott egyetlen lélekhez se...

Nagy fontos szerepe a breton papnak az uzorsások s egyéb gazdag gonoszok lézengő lelkeinek a «*conjuratio*»-ja. Izzasztó küzdelem, valóságos harc ez, meg lsten embere e szellemeket ravasz kérdéseivel, konfundálja és stóláját nyakuk köré vetvén végre valami állapotba, — többnyire egy fekete kutya alá regeglja, melyet aztán a sekrestyés vesz szent gondjaiba. Bizony, sok előkelő lélek jut ily sorsra! Ott van p. o. maga Monseigneur Luyer quimper püspök, ki 1757-ben elkövetkezett halála után parázna bűneinek súlya alatt soká kisértett a palotája kertjében. Egy fiatal klerikus végre rászánta magát, megleste s nyaka köré vetette a stóláját. Azóta békén van szegény...

Breton hit szerint minden halottnak legalább háromszor kell haza jönnie övéihez. Ehez ké-

BRETAGNEI NÉPVISELETEK.

pest három nagy ünnepek van az elköltözötteknek: Szent Iván, Mindenszentek és karácsony éjszakája. Persze a novemberi ünnep ezek közt a legfontosabb; ennek éjjelén a holtak seregétől látogatnak el rokonaihoz, kik már terített asztallal s jó meleg tűzzel várják őket. Vigyázni kell: ki mellé ülnek le a lelkek a körbe, az az illető ugyanis egy éven belül idevázul, vagyis meghal... Egyéb iránt másképp is meglehet tudni azt, hogy kik fognak meghalni jövő évre. Bizonyos romkápolnában az ördög barátságában misét mond Minden-szenteknek éjjelén s ez alkalommal hosszú lajstromról hangosan olvassa le a halára jelölt nevet. Páran meglesték ezt, a kíváncsiságtól üzetve hallgatóztak a templomablak alatt, de vesztükre, mert rendszeren elsőnek mindjárt a maguk nevét hallották, — és bele is sorvadtak hamarosan... Mindenképp veszedelmesek az ily romkápolnák. Ott az öreg Chatton esete, ki éjjelkor haladva el a Paimpol melletti Kristof-kápolna előtt, egyszerre csak megállt: nini világ az ablakban, és mintha restauráltak volna azt a templomocskát! Kíváncsi lett, bement, — ime nagy fényesség, sok nép, egy pap az oltár előtt... Ép megfordul, kezében ostya, — int, könyörög, de senki se kész az Ur testének az elfogadására. Chatton előre megy jelentkezik: «itt vagyok» s lenyeli az ostyát. A pap áldóan sóhajt fel: «köszönöm! Nagy a bűnöm: egyszer egy zord éjjen nem mentem el egy haldoklóhoz a viatikummal. Háromszáz éve már annak és máig kellett várom, mig penitencziámhoz képest egy élőtl találhattam, ki azt az ostyát kezeimből elfogadja... Köszönöm, megmentettél s megmentetted ez itt tédrelő többi halottakat is... Chatton borzongva eszmélt, de akorra már minden sötét lett körülötte a romban. Hazament és elmondván mindent jámboran vigasztalta a feleségét: «ne félj, örülj inkább, e viatikum a mit felvettem, egyenest a paradicsomba visz...» És a halál tényleg «tülközelről talált rá nézni.» Sorvadni kezdett és két hét múltán már «békésen, mosolyogva aludta azoknak az álmát, a kik se nem éhesek, se nem szomjasak többé»...

Saint Guénolé halászfaluján át a zord Penmarch-fokhoz közeledünk. Látszik már a világ legerősebb fényű világitótornya, a «Phare Eckmühl», melyet Davoust marsall, eckmühi herceg unokája emelt... A kocsis még egyszer visszafordult:

— Nem, uram, nem kell a haláltól félni! És nem kell, sőt nem is szabad a holtakat túlságosan siratni...

— Nem szabad? Honnan tudja?

— Honnan? Hát egy falunkbeli kis leány esetéből. Meghalt szegénynek az anyja s a gyerekek nem tudott vigasztalódni. Egyszer sirt, látni akarta volna a szülését mindenáron. A pap végre megkönnyorult raja: «jó ma este hát jör vissza ide a gyónatószékem függönye mögé, várj, és ha majd éjfelet kondít az óra, pislants ki a résen. Látni fogod.» A kis leány úgy tett. Elment, lekuporodott, imádkozott szépen s az éjféli kondításra kipillantott a gyónatószék függönye mögül. Hát mit látott: nesztelenül hosszú menetben vonultak fel az év halottai, mentek egyenest a templom kórusa felé. «Anyám, anyám...» Jött végre ő is, jött az anyja, de leghátul és szinte roskadt ama loocsanásig tele két veder súlya alatt, melyeket magával cipelte. «Anyám, anyám!...» Az anyja megállt, de nagyon haragosnak látszott, — és tudják-e, mit mondott? «Elhallgass, ne sírass tovább, roszt kicsim te! Hát nem látod, alig bírom már könnyeidnek ezt a két súlyos vedrét cipelni? Szerenese még, hogy idevázultam, — ha kárhözott volnék, minden könnyecsed tüzziporkájává válnék a testemen... No eredj haza szépen és mondd el mindenknek: nem kell a holtakat siratni...» Ezt mondta, uram! És lássák csak...

Az óriási gránitorony alá értünk. Köröskörül tizenhárom tört bárka fektűtt az apály-hagyta zord szirtek közt: A tegnapielőtti vihar áldozatai. A nép gúnyosan állt ott, de csak némán, száraz szemmel bámult ki az oceánra.

— Lássák, felytatta a kocsis, — ezek se sirnak. Minek is sirnának? Csak az élet nehéz, a holtaknak már könnyű. A holtak már nem dolgoznak... Jobb odaát!

(Vége következik.)

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Csend! Aranymadár! Van vagy öt éve, hogy meglepetéssel és örömmel emeltük ki e helyen... körülből elsőskül — egy ismeretlen fiatalonber, Nagy Zoltán első verskötetét. Olyan tulajdonságokat találtunk benne és olyan ígéreket, a melyek első olvasásra rátereltek figyelmünket a fiatal költőre. Azóta megjelent versei, melyeket most gyűjtött össze egy kötetbe, igazolják ezt a várakozásunkat: Nagy Zoltán most már mint kész, minden tekintetben kialakult egyéniségű költő áll előttünk, a legélesebben körvonalozott egyéniségek egyike a mai fiatal lírában. Legelőször formabeli biztossága lep meg: mindenre, a mit mondani akar, mindig megtalálja a kellő szót, úgy tudja kifejezni gondolatait, hogy ez a kifejezés a lehető legteljesebbnek, az egyedül egyenértékűnek tetszik. A képek, a szimbólumok, a melyekkel dolgozik, mindig a legtisztábbak, teljesen világosak és teljesen kifejezők; a mai líra egy minduntalan fel-fel-fel hibája, a képzavar nála alig tűnik fel. Reflektáló lírikus: a gondolatok fájdalma, a gondolatok hangulata adja mondani valója lényegét. A lelki folyamatot, melyből a vers lett, nála mindig valami gondolat indítja meg; ez a gondolat a lélekben valami hűrt üt meg, a mely elkezd hangzani és feltámad a hangulat, a gondolat érzése melegszi át és eltölti erősen átértett lírával a verset. Ettől az erős líraiságtól a gondolat szint, perspektívát kap, átélte valamivé válik, beletorkollik egy mélyen emberi érzésbe, a gondolkokat melancholiájába. A modern líra, egész korunkat nagyon jellemzően, két forrásból él: az erős intellektualitásból és a vele kapcsolatos erős érzékenységből s ez Nagy Zoltán verseiben egész pregnáns voltában nyilvánul. Erősen tudatos költő, szertelenségek nélküli, fejelemeztet lelki, a mennyiben néha elvételi a hangot, a szertelenséggel és bombasztal ellenkező irányban véti el, hűvössé válik, mondanivalója a gigondoltság halvány színét kapja. Ez azonban ritkán történik meg vele s akkor is inkább csak egyes sorokban, mondatokban, mert nyilván erős önkritikával dolgozik: nincs könyvében egy vers sem, a mely kirina a többi közül, a mely ne érné meg, hogy az olvasó elő kerüljön.

Gyermektanulmányi könyvek. A gyermektanulmányi társaság nagyon helyesen arra is gondolt tudományos céljai mellett, hogy a gyermekekre és nevelésre vonatkozó ismereteket a legszélesebb körben ismertesse. Ezért megíratta a gyermeknevelés

Ribári Mór, a Foncibre biztosító társaság igazgatója, a ki most ünnepelte negyvenötödik szolgálati jubileumát.

Kis katedját, a mely összefoglalja mindazokat az ismereteket, melyek az egészséges gyermek nevelésére vonatkoznak. A füzet egyes cikkeit kiváló szakemberek írták, egyszerű, a nép számára is érthető nyelven, — neves orvosok, pedagógusok, írók. A társaság a füzetet a jó ügy érdekében mennél határozottabban igyekszik a nép között terjeszteni s célja elérésére a papokhoz, orvosokhoz, jegyzőkhöz, tanítókhöz fordul, hogy a terjesztésben közreműködjenek. Ugyane társaság "füzetes vállalatjai" során két új gyermektanulmányt adott ki. Az egyikben Nemes Lipót szól a küllelki gyermekek életéről és jövőjéről. Nagyon sok jellemző és fájdalmas adatot gyűjtött össze saját kutatásai és

megfigyelései során, melyeket a főváros küllelkei, kivált az Angyal földön tett, pontos felvételeket csinált a züllésnek, bűnnek leginkább kitett gyermekek közötti életviszonyaikról, ezeknek a gyermekek testi-lelki viszonyaira való hatásáról, lelki életükről, erkölcsi életükről, az iskolához való viszonyukról stb. s konkrét javaslatokat is tesz arra, hogy mikép lehessen segíteni azokon a súlyos társadalmi veszedelemmel járó bajokon, a melyeket a küllelki gyermekek römlésnek kitett nevelkedése jelent. A másik füzetben dr. Nógrády László szól az egyke-gyermekről. Foglalkozik az egyke sokféle okairal, hatásával, gazdasági, egészségügyi és morális szempontból s végül részletes rajzát adja az egyke-gyermeknek. Nagyon sötét képet rajzol az egyke következményeiről erkölcsi és gazdasági tekintetben egyaránt.

Utikönyvek. Meglehetősen szegényes utikönyv-irodalmunkban, mikor minden utazásnál még mindig a német utikönyvekre vagyunk szorúlva, jó szolgálatot tesznek azok a kis könyvecskék, melyek Eggenberger utikönyvei cím alatt jelennek meg. Most két ilyen kis kalauz jelent meg, az egyik a Quarneról, a másik Bécs városát írja le, röviden, tárgyilagosan, kiterjeszkedve mindazokra a tudnivalókra, a melyekért az utas ember efféle könyvecskékhez fordulni szokott. Használható térkép is van mindegyik könyvecskében.

A "Jó Pajtás", Sebők Zsigmond és Benedek Elek képes gyermeklapja július 27-iki legújabb számába Benedek Elek irt szép verset, a mostani országsszerte pusztító árvizek alkalmából, Szabóné Noga Janka szép elbeszélést mond. Sebők Zsigmond folytatja Misi és Feri című regényét, Schöpf Aladár érdekes és tanulságos történetet mond el, Elek nagyapó kis mesét, Endrődi Béla kedves képet rajzolt s versikét is irt hozzá, Alai Margit új játékokat talált ki, Rudnyánszky Gyula verset irt, Zsiga bácsi mulatságos mókát mond el, Rákosi Viktor folytatja regényét. A rejtvények, szerkesztői üzenetek egészítik ki a szám gazdag tartalmát. A "Jó Pajtás"-t a Franklin-Társulat adja ki, előfizetési ára negyedévre 2 korona 50 fillér, fél évre 5 korona, egész évre 10 korona, egész szám ára 20 fillér. Mutatvány-számot kívánatra küld a kiadóhivatal. (IV. ker., Egyetem-utca 4.)

Új könyvek. Csend! Aranymadár! Versek, írta Nagy Zoltán. Budapest, a Nyugat kiadása. Ára 2 korona. A magyar gyermektanulmányi társaság füzetes vállalata, szerkesztő Eötvös Károly Lajos. VIII. fü-

zet: Az egyke-gyermek, írta dr. Nógrády László, Budapest, ára 70 fillér. IX. füzet: A küllelki gyermekek élete és jövője. Írta Nemes Lipót. Ára 70 fillér. A gyermeknevelés kis katedja a magyar nép számára. A magyar gyermektanulmányi társaság megbízásából írta 16 szakíró. Bolti ára 1 korona, tömeges (legalább 10 példány) megrendelésnél 80 fillér.

Eggenberger utikönyvei: 1. A Quarnero. Ára 1 korona. 2. Bécs. Ára 1 korona 20 fillér, Budapest.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közelebbi napokban: WITÁL SALAMON nyugdíjas negyvenöt éves honvéd 83 éves korában Újpesten. — RUBINSTEIN MÁRÓ 103 éves korában Adán. — STROTZ KÁROLY a soproni társas-káptalan örökönokja, aranyismés áldozópap, 83 éves korában Sopronban. — ROCHLITZ KAMILL NYUG. közalapítványi tisztviselő 76 éves korában. — IDŐS LÁNG JÓZSEF, Pozsony város vízműkönyvelője 62 éves korában Pozsonyban. — SOMLÓ BERTALAN NYUG. tanítóképzőintézeti tanár 50 éves korában Máramaroszigeten. — ESZTEGÁR BÉLA gyógyszer-tulajdonos 52 éves korában Fiumében. — VÉCSI VÉCSEY ZSIGMOND Nagykánizsa város polgármestere 48 éves korában Budapesten. — NAGY KÁROLY mezővárosi járásbíró 42 éves korában. — HEUSCH ÁRPÁD NYUG. gazdasági akadémiai igazgató Magyarvározt. — KOVÁCS JENŐ, az Első Magyar Általános Biztosítótársaság gyulai főügyvezetője főnöke. — DR. HOROVITZ GÉZA, a Ferenz József kereskedelmi kórház rendelő-orvosa 41 éves korában Budapesten.

ÖZV. BOROSNYAI DÁNIELNÉ, szül. krasznai Bányai Juliánna 86 éves korában Kolozsvárott. — ÖZV. LOVCEVSKY ADOLFNÉ, szül. Ocskovszky Eleonóra 80 éves korában. — ÖZV. CSISERI OROSZ ADÁMNÉ, szül. Schiller Amália, 64 éves korában. — ÖZV. KÖRMENDI VADÁSZ KÁROLYNÉ, szül. Juszti Mária 60 éves korában Sátoraljaújhegyen.

EGYVELEG.

*A csavargözöböt 1835-ben találta fel a cseh származású Rössel József. Tíz esteideig tartott, a míg felszerelték vele az első tengeri hajót, a Great Britain-t, a mely 1845-ben szelte át először az Atlanti Óceánt.

A csecsemők könnyebb elválasztása

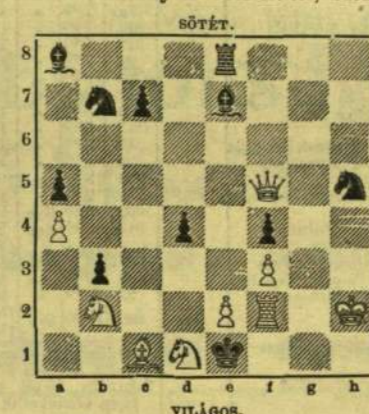
különösen nyáron, mikor nagyobb a hajlandóság a megbetegedésekre, önként kínálkozik ilyenkor a "Kufeko" gyermekájszert, a mely tejehez hozzáadva, azt könnyebben emészthetővé teszi és ez által a racionális táplálkozáshoz átmenetet nyújt. A "Kufeko" magas tápértékkel bír, étvágygerjesztő, izom- és csontfejlést és a használatban olcsó.

Dupla élvezetté válik szabadsága, ha cipőjére elutasítása előtt "Berson" gummisarkokat tétet. Az Új Berson gummisarkok aranyláncban: kényelmes, elegáns, rugalmas, tartós. Cipészétől kifejezetten "Berson"-t kérjen, ha jól akar járni.

Díjazatlanul a legszebb teinhez juthat minden hölgy Mme Rosa Schaffer által, ha hozzá fordul. Írásbeli kérdőszóhoz válaszbélyeg mellékelésével intézendők: Mme Rosa Schaffer, Wien XIX., Hammerschmidgasse No. 18.

SAKKJÁTÉK.

2859. számú feladvány Kubbel A.-től, Szentpétervár.

Világos indul és a harmadik lépésre mattot ad.

A 2856. számú feladvány megfejtése Galitzky Vilmostól.

- Világos. Sötét. 1. e3-e4 ... Ke5-f6 1. ... Ke5-f6 2. Hf4-d3! e4xd3 2. ... Hc8-d6 + K lép 3. Kg4-f4 stb. 3. ... Hb6xe4 + stb.

Helyesen fejtették meg: Marényi Lajos. — Geist József és Stark Vilmos. — A "Budapesti Sakk-kör". — A "Budapesti III. ker. Sakk-kör". — Ludányi Antal. — Wychogrod Pál — Beer Mór. — Gottlieb István (Budapest). — Németh Péter (Csongor). — Kintzig Róbert (Fakert). — Müller Nándor (Sombathely). — Hoffbauer Antal (Lipót).

vdr). — Szabó János (Bakony-Szentlászló). — A "Győri Sakk-kör". — Székely Jenő. — Bácsy József (Győr). — A "Zborói Társaság". — A "Kálozai Közhelyes Kör". — Vetrőcs Miklós (Zirc). — Ifj. Hubay Bertalan (Bodasujlak). — A "Dunaföldvári Egyenlősi kör" (Dunaföldvár). — Baross Mihály (Biharudvari). — Csolnoki István (Hajdúhadháza). — A "Leibici Gazdasági Kaszinó" (Leibic). — Lustyik János és Saivák János (Alberti-Írta). — "Csongori Kaszinó" (Csongor). — Király Mihály (Zenta). — Kusza Rezső (Temesváros). — Budai Sakkos Társaság (Budapest). — Patkó Imre (Tulpa).

Szerkesztői üzenetek.

Eljöttem tehozád. Igazi önképzőkori vers, ennek a különleges fajtának minden gyarlóságával.

Legyőzött. Kicsit lapos és erőtlen, — egy szikra lendület nem sok, annyit sincs benne.

Az apostol. Sablonos történet, élettelen, papíros-mese és egészen sematikus alakok. Író az afféle egész másképp csinálja.

Álmodni szeretem csak az életet stb. Nem tehetünk egyebet, mint hogy ismétljük erre a két versre is azt, a mit a multkorokra mondtunk.

Baden bei Wien. K. J. Kölesönkönyvtárak többek között: az Irodalmi szalon, V. Nádor u. 20, a Modern könyvtár VII. Andrássy-út 38, a Kultur-könyvtár II. Zsigmond-utca 9. Tessék talán valamelyikhez levélben fordulni az ár dolgában. A kérdőzett könyvre vonatkozólag bármely nagyobb bécsi könyvkereskedés adhat felvilágosítást. Magyar könyvet, mely speciálisan erről a tárgyról szól, nem tudunk.

Lerónám bűnöm. Lagúnás vizeknél. Sajnos, most is ép oly zordul kell visszatámasztani, a két vers igazán rossz.

KÉPTALÁNY.

A "Vasárnapi Ujság" 26-ik számában megjelent képtalány megfejtése: Harapófogó.

Feloldó szerkesztő: Hoitsy Pál.

Szerkesztési iroda: Budapest, IV., Vármege-u. 11. Kiadó-hivatal: Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

Schweizer's Selyemfahöz! vámmentesen házhoz! Kérjenek mintá: a mi újdonságainkból fekete, fehér, vagy színesben: crepon, lapnás, chinda, ottoman, mousselin stb. méterre 120-cm. széles, méterre K. 1.20-tól kezdve, hársny ruháknak, és blúzoknak, plüss kabátoknak és köpönyekeknek, valamint blúzok varratlan és ruhák valódi szövési himzéssel batist, -gyapjú, és seiyemben. Mi csakis kezeskedett szolid selyemszövetet árulunk, közvetlenül magánvevőknek, postaköltség, és vámmentesen a házhoz. (Dupla levélbélyeg.) Schweizer és Társa, Luzern U 24 (Svájcz)

ÁLLAMI JELLEGŰ LEÁNYINTERNÁTUS SZATMÁR-NÉMETIBEN. A szatmári tanítói Leányotthonban a 1913/14. iskolai évre felvételt mintegy 20-30 nem tanító-iskolai gyermeke is. A teljes ellátásért egy évre K. 500 fizetendő. A felvétel iránti kérvények augusztus 15-ig a tanítói igazgató kezébe k idendők, aki prospektussal s bővebb felvilágosítással készséggel szolgál. A leány-internátusból járhatnak a növendékek az Irgalmas Nővérek zárdájában elhelyezett polgári leányiskolába, óvodáképzőbe és tanítóképzőbe, ugyancsak nyílik meg I. évi szept. 1-től a polg. iskolai tanárnőképző első évfolyama. Intézetünk növendékei az elsoroltakon kívül járhatnak ref. felsőbb leányiskolába, a ref. tanítónő-képzőbe, a keres. tanítólányra, a leánygimnázium I. vagy V. osztályába. Az intézet élén a közöket, kormány által kirendelt két felelős-növendőt és az intézeti igazgató áll. Az említett iskolákba való előjegyzést mielőbb eszakoizni kell. Szatmárnémeti, 1913. július 1. Neubauer Elemér, int. igazg.

Van-e homokja? ha igen, akkor heverje szemelével a kőszínen falteglákat, fedőcserepeket, úrtömböket, padló- és járdalapokat, csöveket, lépcsőfokokat, oszlopokat stb. belőle. — Szállítjuk az összes gépeket és formákat ezen jövedelmező iparághoz. Dr. Gaspary & Co. gépgyára Markranstádt, Lelpzig mellett. Kérjük gyárunkat meglátogatni. 223. számú árjegyzék ingyen.

KALODONT Fog-Krém es szájviz

PALMA Kocsiárucsarnok Budapest, IX., Köztelek-utca 4. A monarchia legnagyobb kocsiáktára. Árjegyzék ingyen.

Modern művészeti lakberendezések u. m. háló-, ebédlő-, uri szalon berendezések a legegyszerűbb kivitelű a legfinomabbig Patyi Testvérek bútoraúházában, Budapest, VIII. ker., Rákóczi-út 7. sz.

Steckenpferd lilliomtejszappan BERGMANN & CO. gyártmánya TETSCHEN A. E. elérhetetlen hatású szappanok előállítására és nevelőhatású szappanok előállítására, mit számtalan elismerőlevéllel bizonyíthatunk. Gyógyárakban, drogeriákban, illatszert és fodrász üzletekben 80 fillérért kapható. Szintny páratlan hatású női kézápolásra a Bergmann "Manera" lilliomkrémje, mely tubusokban 70 fillérért mindentől kapható.

WIKTORIN VEZETÉK NÉLKÜLI LÁMPA 100 gyertyafény erős, óránkénti világításra 3-5 fillérbe kerül, nincs kancsó, bárholva vihető s semmi körülmények között fel nem robbanhat. Állandó kiállítás megtekinthető, minden vételkötéletezés nélkül WIKTORIN ÉS TÁRSA Bpest, VIII. kerület, Baross-utca 1. szám. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

SALVATOR kiváló bőr-és lithiumos gyógyforrás vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél, vörhenynél, emésztési és lélegzési szervek hurutjainál kiűnő hatású. — Természetes vasmentes savanyúvíz. Kapható ásványvízkereskedésekben és gyógyszertárakban. SCHULTES ÁGOST Szinye-Lipóczi Salvatorforrás-vállalat, Budapest, V., Rudolf-rakpart 8.

A leányok előszeretettel "Berson" sarkot viselnek cipőjükön! Berson a legjobb márka valamennyi gummisarkok között. Cipészétől határozottan Berson-gummisarkot kérje aranyláncban! Bersonművek, Budapest, VII. Rozsnyay Mátyas chininczukorkája íztelen chininből Többszörösen kitűnt. 1869-ben a magyar orvosok és természetvizsgálók néme vándorgyűlésén negyven arany pályadíjjal jutalmazva. Láz ellen! Nem keserű!! Legjobb szer láz, váltólás, malária ellen, különösen gyermekeknek a kik keserű chinin bevenni nem képesek. Valódi, ha minden egyes piros csomagolópapíron Rozsnyay Mátyas névalírása olvasható. Rozsnyay Mátyas gyógyszerháza Arad, Szabadság-tér 8.

A Magyar Királyi Államvasutak nyári menetrendje.

A vonatok indulása Budapest keleti p.-u.-ról. Érvényes 1913 május hó 1-től.

Table with columns: Vonat szám, Indulási idő, Hova, Hova. Lists train departures to various destinations like Balatonfüred, Sopron, Kassa, etc.

1) Június 1-től közlekedik. Június 15-től bezárólag szeptember 15-ig közlekedik. 2) Csak vasár- és ünnepnapokon közlekedik. 3) Csak vasár- és ünnepnapokon május 15-től bezárólag szeptember 15-ig közlekedik. 4) Nagykútól Szolnokig csak szombaton és ünnep előtti köznapokon közlekedik. 5) Csak szombaton és ünnep előtti köznapokon közlekedik.

A vonatok indulása Budapest-Józsefvárosról. Déliután.

Table with columns: Vonat szám, Indulási idő, Hova. Lists train departures to Gödöllő.

A vonatok érkezése Budapest keleti p.-u.-ra. Érvényes 1913 május hó 1-től.

Table with columns: Vonat szám, Érkezési idő, Honnan, Honnan. Lists train arrivals from various destinations.

1) Minden vasárnap és kettős ünnep másodikkal közlekedik. 2) Június 15-től bezárólag szeptember 15-ig közlekedik. 3) Csak vasár- és ünnepnapokon közlekedik. 4) Torbágytól Budapest-Kelenföldig csak vasár- és ünnepnap előtti köznapokon közlekedik. 5) Június 1-től közlekedik. 6) Vasár- és ünnepnapokon május 15-től bezárólag szeptember 15-ig közlekedik. 7) Csak hétfőn és ünnep utáni köznapokon közlekedik.

A vonatok érkezése Budapest-Józsefvárosra. Déliután.

Table with columns: Vonat szám, Érkezési idő, Honnan. Lists train arrivals from Gödöllő.

A vonatok indulása Budapest nyugoti p.-u.-ról. Érvényes 1913 május hó 1-től.

Table with columns: Vonat szám, Indulási idő, Hova, Hova. Lists train departures to Rákospalota, Szeged, Sopron, etc.

1) Vasár- és ünnepnapokon május 15-től közlekedik. 2) Csak vasár- és ünnepnapokon közlekedik. 3) Vasár- és ünnepnapokon május 15-től bezárólag szeptember 15-ig közlekedik. 4) Minden kedden, csütörtökön, pénteken és vasárnapon közlekedik. 5) Minden hétfőn, szerdán és szombaton közlekedik.

A vonatok indulása Buda-Császárfürdőre.

Table with columns: Vonat szám, Indulási idő, Hova. Lists train departures to Esztergom.

A vonatok érkezése Budapest nyugoti p.-u.-ra. Érvényes 1913 május hó 1-től.

Table with columns: Vonat szám, Érkezési idő, Honnan, Honnan. Lists train arrivals from Rákospalota, Szeged, Sopron, etc.

1) Érkezik minden kedden, szerdán, pénteken és vasárnapon. 2) Érkezik minden hétfőn, csütörtökön és szombaton. 3) Vasár- és ünnepnapokon május 15-től közlekedik. 4) Vasár- és ünnepnapokon közlekedik. 5) Vasár- és ünnepnapokon május 15-től bezárólag szeptember 15-ig közlekedik.

A vonatok érkezése Buda-Császárfürdőbe.

Table with columns: Vonat szám, Érkezési idő, Honnan. Lists train arrivals from Esztergom.

MARKT & Co. NEWYORK HAMBURG Lange Mühlen 9. WIEN VI. Wimmshilfplatz 6.

Ön is egyedül kíván borotválkozni, s nem tudja, hogy a sokféle készülék közül melyiket válassza.

Ne vegyen mást, csak egy amerikai Gem-biztonsági borotváló-kezelőket valódi damaszkuszi pengékkel s biztosítjuk, hogy meg lesz elégedve. Tíz koronáért minden szakmabeli üzletben megrendelhető.

Valódi brünni szövetek. az 1913-évi nyári és őszi idényre. Egy szelvény 1 szelvény 7 kor. 3.10 m. hosszú 1 szelvény 10 kor. teljes férőruhához 1 szelvény 15 kor. (kabát, nadrág és mellény) 1 szelvény 17 kor. elegendő, csak 1 szelvény 20 kor.

Siegel-Imhof Brunn. Minták ingyen és bérmentve. Az előnyök, a melyeket a magánvevő élvez, ha szövet-szükségletét közvetlen Siegel-Imhof cégnél a gyári piacon rendel meg, igen jelentékenyek. Szabott, legolcsóbb árak. Örösi választék. Minták, figyelmes kiszolgálás, még a legkisebb rendelésnél is, teljesen friss árban.

MARGIT-CRÉME. Margit-szappan 70 fillér. Margit-pouder 1 K 20 fill.

Telefon "SZÉCHENYI" Telefon 52-64. FIUNEVELŐ ÉS TANÍTÉZET, bennlakó és bejáró tanítók számára. BUDAPEST, V., SZEMÉLYNÖK-UTCZA 7. I. emelet.

ELŐÁRJZOLT. MADEIRA: RICHELIEU KÉZIMUNKKAR LEGOLCSÓBBAN SÓWY ARCHUR NÁL BUDAPEST VII. KIRÁLY UTCA 11. KÉPES ÁRJEGYZÉK VIDEKRE INGYEN.

ELEK és TÁRSA r.t. KÖZPONT: B. Bálvány-ut. 18. FIOKZLET: VI. Andrássy-ut. 1. INGYEN és bérmentve. Kérheti most megjelent nagy képes árjegyzékünket, melynek alapján mindennemű szükségletét, u. m.: fegyveres-kezelőket, lámpákat, bőrdíszeket, utazási cikkeket, csizmák- és öngyújtókat, fogkeféket, gramofonokat, hangszereket, sehneműket, chinacsiat árak stb. stb. kényelmes írástól feltétel nélkül beszerezhetők. Kizárólag elsőrangú árak!

"Altvater" Gessler Budapest. Logo of a bird.

Magyar ágytoll. 2.80 koronától kezdve leg-újabb, legelőkelőbb beszerzési forrás! Magyar Kereskedelmi Vállalat, Miskolc 2. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

TECHNIKUM MITTWEIDA. Igazgató: A. HOLZT, tanár. (Szász királyi). Magasabb technikai tanítást elektro- és gépészmérnökök, technikusok és művezetők képzésére. Gáz- és vízszelvény-technikai és gépészeti laboratóriumok. Gyári tanulóműhelyek. Legjobb és leglátogatottabb intézet. Program stb. díjtalanul a titkárság által.

CALDERONI és TÁRSA Budapest, V. Ker., Gizella-tér 1. (Haas-palota.) Prizmás utazásra, sport, verseny és vadászati célokra Zeiss-, Busch- stb. gyártmány. Új látcsövek típusok: Zeiss, Noctar, Busch, Hellux és Marlux. Utazó barometerek, uti hőmérők, autószemüvegek. Fényképezési készülékek. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRAÜZLETE. Flapirtató 1847. J. Raussweller János Szegeden. Ca. és biz. Kiszárolgasson azab. chronometereit és másokat, Mikálakéja a remon-toir ingabizalmak stb. stb. ÓRAK, ÉKSZEREK 10-ÉVI JÓTÁLLÁSSAL RÉSZLETFIZETÉSRE. Képes árjegyzék bérmentve, levélre is postáson elküldhető.

K. NUTH KÁROLY mérnök és gyáros. Gyár és iroda: Budapest, VII. ker., Garay-utca 10. Képes árjegyzék, szivattyúk, vízerőművi alkatrészek, csatornázások, szellőztetések, szivattyúk, vízerőművi alkatrészek stb. - Torvok, költésgevételek, jövedelmi előírások gyorsan készíttetnek.

Soványító

A nem gráziosus és kényelmetlen kövér-ség, elhajtás elleni küzdelemben, ha a csípőt és hasát karcsúbbá teni az idomok, (vonalak) szépségét megőrizni akarjuk, teljes bizalommal használhatjuk.

Dr DESCHAMP JODHYRINE-ját.

Ez egyike azon ritka és megbízható soványító szernek, mely az egészségre teljesen ártalmatlan; kórházakban jó eredménnyel használják és számos orvos rendel, eladása a vegyelemzés alapján a világ majdnem minden országában engedélyezve van. Használata egyszerű, mert semmiféle étrend megváltoztatást nem igényel.

Kapható a legtöbb gyógyszerárban. Árta 10.-korona.

Gyár: Paris, Laboratoire DUBOIS, 7, Rue Jadin.

MASTARÓZSOK FŐRÁKTÁ: Tóth József gyógyszerár, Budapest, VI., Király-utca 12. és Andrássy-ut 26. sz.

Bittner's Kiefernadel-Bab-Extract

Ez a kivonat, amely tökéletesen koncentrált oldata a fenyő aetherbalzsamos-gyantás anyagának, nagyon alkalmas langyos, erősítő és fájdalomcsillapító kádfürdőkhez, és orvosok által gyermekek és felnőttek részére már több mint 20 év óta ajánlatik. Egy fürdőhöz 80 fill. 24 fürdő 15 korona.

Főraktár: **Julius Bittner** gyógyszerész, os. és kir. udv. szallító Reichenan, N.-ost.

Kérem kifejezetten Bittner készítményét Reichenanból (N.-Ost), mert sok utaztat van.

Kapható: **Török József** gyógyszerárban Budapest.

Kisérelje meg kérem!

Tételesen az egyik cipőjére **valódi angol O'SULLIVAN GUMMISARKOT**

és a másikra bármely más gyártmányt, ez minden kétséget kizáró módon meggyőzi őt arról, hogy az **O'SULLIVAN** hat más gummisarkot kibír!

O'Sullivan's

Minden cipésznél kapható! * * * Főlerakat: ULLMANN EMIL-nél VI., Hajós-utca 36. Telefon 48-43.

ELŐPATAK GYÓGYFÜRDŐ.

Nagy mennyiségű rádiumot tartalmazó víz. Természetes szénsavas (neuhelm) fürdő. Kiválóan jó eredményt hozhat a gyomor, vesehély és a méh kúratos bántalmainál, máj- és lépajánál, köszvény és csúszl. alatti pangásoknál, valamint bármely az idegesség alapján fellépő betegségekben. A nagyhirű előpataki gyógyvizek orvosi javaslat szerinti ivása, összekötve a megfelelő és itt feltalálható kiegészítő gyógyeszközökkel (mélég és hidegfürdők, vizgyógyintézet, masszázs, svédorna, diéták stb.) rendkívül kedvező eredményt mutat fel. Fürdő-idény: május 15-től szeptember 15-ig. Vasúti állomás: Földvár és Sepaszentgyörgy, honnan állandó ócskiközlekedés van. Lakás, ellátás olcsó és választékos. Az elő- és utóidényben (május 15-től június 15-ig és aug. 20-tól szept. 15-ig) a gyógy- és zenei feltevésekkel, lakások 50%-al és ellátás is sokkal olcsóbb. Az előpataki szénásványvíz, mely a szénsavon kívül még tartalmaz egy millió palacknál több kerül forgalomba. Székiudis helyi előpatak, de kapható a legtöbb városban és nagyobb kereskedésben. Prospektust kívánatra ingyen küld az igazgatóság.

BADEN WIEN MELLETT. PENSION MELANIE

1912-ben megújított

Előkelő családi otthon, legszebb felvétel, a főhercegi villák közelében, előkelő konyha. — Kert. — Villamos, vasúti megállóhely. — Helyközi telefon 240. — Egész éven át nyitva. — Tulajdonos: **Melny Mayer von Maybach**. Prospektust küldi Blockner J. hirdetője Budapest, IV., Semmelweis-utca 4. sz.

IGLÓFÜRED GYÓGYFÜRDŐ (Szepesmegye)

vasúti állomás: Igló. (Automobiljárt.) Gyönyörű felvétel, fenyvesekkel körülvéve, teljesen védett fekvésű hely. Elsőrendű vizgyógyintézet az összes fizikai gyógyító eljárásokra. Inhalatórium, szénsavas fürdők, fekvőcsarnok, hízalókúra stb. Szórakozásokról gondoskodik.

Kitűnő konyha. Állandó fürdőorvos. Árak mérsékelt.

Tájékoztató leírást (prospektust) kívánatra küld Iglófürdő gondnoksága.

SZOBRÁNCZ GYÓGYFÜRDŐ Ungvármegyében.

Glaubersós, hideg, kénos, sós viz. Gyomor- és májbetegnek magyar Karisbadja.

Fürdőidény: május 15-től szeptember 15-ig. Előidény: május 15-től június 1-ig. Utóidény: szeptember 1-től szeptember 15-ig. 30% árengedményvel a lakásoknál.

Ez a maga nemében páratlan gyógyvíz, mint ivógyógyimó biztosított nyújt gyomor- és bélbetegségek, alhasi pangásoknál, máj- és székrekedésekben, oldólag hat, májajánál, epehomok és epekövek oldólag hat. Véródlásoknál, szédülések, hidegek, gutaütési rohamoknál, veresvárog, felszívólag hat, csúszl. és köszvényes bántalmaknál a kör okozta erjedési termékekre, orvadásokra az izletekben, azok oldására és kiküszöbölésére hat. Kövérség, szívelhajtás ellen, cukorbetegségekben, vesebajoknál nagy a czukor-, mint a fehérjékiváltást gyorsan és kedvezően befolyásolja.

Mint fürdő különféle izadmányokat, daganatokat, ízületi és csontbántalmakat, csontszétledveket, orvadt, törvélykóros dagadatok, fekélyek ellen, méh- és méh közötti izadmányok, hashártya izadmányok felszívódását elősegíti, a legkülönbözőbb makacs idült betegségek ellen bámulatos gyorsan hat.

Vasúti állomás: az Alföldről és Pest felől jövőknek Ungvár, a feleldék és illetve kassa felől jövőknek Nagy-Mihály, honnan kényelmes bérkocsikon 1 és 1/2 óra alatt elérhető.

A víz otthon is sikeresen használható. Ár: egy nagy láda 40 üveggel 20 kor., kis láda 20 üveggel 11 kor. A víz a vasúton szállítási kedvezményben részesül.

Megrendelések és indokozások: «Szobráncz gyógyfürdő igazgatóságának Szobráncz gyógyfürdő» címzendők. Posta- és távirat-állomás helyben. A fürdő igazgató-orvosa: **Dr. Russay Gábor Lajos.** A fürdő igazgatósága.

BADEN

Wien mellett. Nagyfokú radioaktivitás. 1912-ben 31,567 fürdővendég. IV. kerület, Semmelweis-utca 4. szám.

Kiváló gyógyerejű kénforrások, csúszl. köszvény, ischias, izadmányok, bántalmak, neuralgia, görvéllykór, bőrbajok, fém-mérgezés ellen. „Herszög-utca” városi fürdő-állomás. Elsőrangú ház. Interurban-telefon. Melegvíz, fűnyelző minden szobában. Továbbá elsőrangú szállók, penziók, vendéglők, éttermek. Fürdőidény egész éven át. Prospektus kívánatra ingyen küldetik. Felvilágosítás és prospektus **Blockner J.** hirdetőiroda útján is. Budapest.

Tátra-Gánóczy gyógyfürdő

természetes szénsavdús forrásával kitűnő gyógyhatású.

Méltányos árak. Penzió. Olcsó, száraz szobák. Kitűnő női ellátás. Figyelmes kiszolgálás. Posta, távirat, telefon, állandó esendőrör. Vasúti állomás. Gyorsvonatok feltételes megállóhelye június 15-iktől.

Állandó fürdőorvos Budapestről.

Prospektust és minden egyéb felvilágosítást díj-alanul azonnal küld.

Fürdőgondnokság, Gánóczyfürdő.

Szívujakok. Rheumatizmus. Köszvény. Vesebajok. Női bajok. Neurasztéria. Gyomor-bántalmak Angolkór esetiben.

TOBELBAD

GYÓGYFÜRDŐ-SZANATÓRIUM Graz mellett

Rádiumos gyógyfürdők, ivó- és fürdőkúrák. — Diétás gyógykezelések, hízó- és soványító-kúrák. — Nap- és légfürdők. — „Lahman kúrák” és az összes természetes gyógyimódotok. — Gyomor- és bélbeteg, rheumások, köszvényesek, lépésbajok, légúti- és húgyúti betegségek, székrekedések, fejfájások, — Egyéb gyógykezelés **Dr. KURT LINNERT** kiváló szakorvos vezetésével. — Mérsékelt árak, külön felszerítések nélkül. — Magyar orvos, magyar levelezés és prospektus. Sürgöny- és levelezésim: Tobelbad bei Graz, Hegyvidéki út. 15-én. Előidényben küldi kedvezmény.

PARÁD GYÓGYFÜRDŐ

Évad május 15-től szept. végéig.

Károlyi Mihály gróf tulajdons. Hevesmegyében, vastimsós fürdőkkel és hidegvizgyógyintézettel, gyönyörű kénos szénásványvíz, természetes ásvány és vastartalmú vizek. Kiváló jó hatása ideg-, vér-, gyomor- és májajánál, gyengeségnél ismeretes. Tiszta, ényhe hegyi levegő, sport, kirándulások. Modern kényelemmel berendezett szállodákban 173 szoba áll a vendégek befogadására. Kitűnő élelmiszer mérsékelt árak mellett. A fővárd június hó 21-től augusztus 31-ig tart. Fürdőkabinok és folyosók gőzfűtéssel vannak ellátva. Az egész fürdőtelep és a lakások villanyvilágítással vannak ellátva. Kényelmes automobil-közlekedés. — Prospektussal és bármilyen felvilágosítással készségesen szolgál a fürdőigazgatóság. Elő- és utóidényben a lakások 50%-kal olcsóbbak az állandó vendékeknek.

VASÁRNAPI UJSÁG

SZERKESZTŐ: **HOITSY PÁL.** BUDAPEST, AUGUSZTUS 3.

31. SZ. 1913. (60. ÉVFOLYAM.)

Szerkesztőségi iroda: IV. Vármegye-utca 11. Egyes szám ára 40 fillér.

Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Előfizetési feltételek: Egészévre — 20 korona. Felévre — 10 korona. Negyedévre — 5 korona.

A «Világkrónika»-val negyedévenként 1 koronával több.

Külföldi előfizetésekre a postafélag meghatározott viteldij is csatolandó.

A LEBONTÁSRA KERÜLŐ LLOYD-ÉPÜLET A FERENCZ JÓZSEF-TÉREN. — Jolly Gyala félfotó.